

Dene k̄c̄c̄kpa te Paw̄l̄l̄ ba f̄u w̄u kpara ka Yesu agb̄u Kor̄inito 1 Kor̄inito

Masere si-nḡu

Paw̄l̄l̄ ba k̄c̄c̄kpa ne me-ye f̄u w̄u *kpara ka Yesu Kurisito, de te ew̄u di agb̄u Kor̄inito. Ah de gina k̄c̄c̄kpa, te engu ba f̄u ew̄u ne, nda de, anḡu gb̄u sap̄ita 5:9, ah ḡu ba, “Nḡu ta te ni ba f̄u w̄u gb̄u gina k̄c̄c̄kpa ka-ni ne, ni mala f̄u ew̄u, ḡu ba, w̄u mere e adi engb̄u te s̄u biringb̄o de w̄u m̄ur̄u waza de.” Amba gina k̄c̄c̄kpa la, nih wu nda-nih de, anḡu ah d̄ur̄u ka-ye ta eyi ḡuḡu. Mene k̄c̄c̄kpa te w̄uh ei, ḡu ba, 1 Kor̄inito ne, t̄ine eyi de gina k̄c̄c̄kpa te di lad̄u esaka nih enatikine.

Kor̄inito de mere k̄ot̄i gb̄u t̄o ka w̄u *Giriki. Paw̄l̄l̄ ta me-ye de gina kpara te mala nḡu ka Yesu kpala. (M̄u t̄i eyi amaka nḡu la gb̄u buku ka w̄u M̄ur̄u Tima 18.)

Paw̄l̄l̄ ba k̄c̄c̄kpa ne, o engu di ta agb̄u Efeso. (M̄u t̄i eyi atanga nga ngb̄ungb̄u kaka agb̄u Efeso gb̄u buku ka w̄u M̄ur̄u Tima 19.) Ah ba nḡu la f̄u ew̄u k̄uk̄ur̄u de, anḡu engu je, ḡu ba, w̄u kpara ka Yesu Kurisito agb̄u Kor̄inito kpo eyi ega w̄u ȳik̄i da eye s̄uka w̄u. W̄u gara ew̄u kpo kpah eyi da emere gara w̄u *siti nḡu, te reke gb̄u jia Me de. Kpah bala, w̄u kpara ka Yesu agb̄u Kor̄inito ba ta k̄c̄c̄kpa, tima f̄u Paw̄l̄l̄, ayi-tata teka w̄u gara nḡu, te engu ena al̄uḡu nḡu gb̄u nganga na f̄u ani.

Ngü de te Pawülü ba fü wü kpara ka Korinito de kpala, ah kpah bü wü ngü te ngbü embü nih de enatikine ne.

Sapita 1-4 Ngü ka yiki esüka wü kpara ka Yesu Kurisito

Sapita 5-7 Ngü ka ngbüngbü ka kpara ka Yesu ake wara ye agba wü

Sapita 8-11 Ngü ka mace gele ka wü me ka wü kundu wü

Sapita 12-14 Ngü ka magbo nga Me te züka kaje,

bete ngü ka wazi te Nzila Wazi Me ena adi eto fü nih

Sapita 15 Ngü ka züzükü ka wü kpara ka Yesu Kurisito fütanga kpi ka-wü

Dene mandi ka Pawülü fü wü kpara

ka Yesu Kurisito agbü Korinito

¹⁻² De-ra Pawülü, te Me fe ra *mürü tima ka Yesu ne, ma ba köcökpa ne fü yi mera, wü *kpara ka Yesu Kurisito, te yi di agbü Korinito. A to mandi fü yi ake enga ni nih Sosotene, angü Me fe yi eyi me-ye, fü ah ato wazi fü yi, teka fü yi alala fi bü eküte Yesu Kurisito. Me fe yi me-ye, fü ah adu afü yi cu, akoro di züka wü kpara ka-ye, kpah baka te engu ngbü emere fü wü gara kpara ka-ye te nga wü sü 'buru, de te ewü to maguma wü fü Yesu Kurisito ne. Angü Yesu Kurisito de Miri ka-nih 'buru me-ye. ³ Wö nih Me ake Miri Yesu Kurisito ngbü de yi, de wüh to gu ngü fü yi de *züka maguma wü.

⁴ Ma ngbü egbo nga iri Me te nga wü sükpä 'buru, teka züka wü ngü te engu to fü yi de züka

maguma ye, angü yi koro eyi wü kpara ka Yesu Kurisito. ⁵ Angü Me to mere wazi eyi fü yi teka ngü ka Yesu Kurisito. Ah to wazi ye la fü yi, teka fü yi adi eje si-ngü ka-ni di mbi mbi mbi, kpah teka de yi di emala ngü ka-ni la fü wü kpara ereke areke. ⁶ Te di bala, wü kpara 'buru ena awu, gü ba, ngü ka Yesu Kurisito te a mala fü yi ne, ah de zu ngü fanü fanü. ⁷ Angü Me to wazi ye eyi fü yi, teka fü yi adi emere mere bi wü züka ngü di titine gbü wü sikipi ne, baka te yi ngbü eo jia yi teka dudu ka Miri Yesu Kurisito kpa füh kotö kpakine. ⁸ Me de kpara te ngbü eto wazi fü yi, teka fü yi arü di kpekpeke, zalü akoro di gbü *adu sikipi, te Miri Yesu Kurisito ena adu akoro tete na. Te di bala, Me ena aceka yi baka züka wü kpara ka-ye. ⁹ Angü Me fe yi me-ye, teka angbü tundu ba kpara biringbö ake Ye ye, Miri ka-nih Yesu Kurisito. Angü ngü de te engu mala ne, engu ti ace nda de.

Dene ngü ka yiki esüka wü kpara ka Me

¹⁰ Wü di engu wüna, ma ngbü emala ngü fü yi kpekpeke de iri Miri Yesu Kurisito, teka de yi ce ngü ka yiki asidi. Yi mere e aye süka yi de. Ah le de yi ngbü tundu baka kpara biringbö, de fingangü ka-yi, de maguma yi kpah 'buru 'dö biringbö. ¹¹ Ma mala ngü ne fü yi kükürü de, angü wü kpara ka Külüwe koro kpakine, fü ewü amala fere, gü ba, yi ngbü fi bü ega yiki esüka yi. ¹² Wü gara yi gü ba, “Ani nda-ani de wü kpara ka Pawülü.” Wü gara gü ba, “Ani nda-ani de wü kpara ka Apolo.” Wü gara gü ba, “Ani nda-ani

de wü kpara ka Petero.”* Wü gara gü ba, “Ani nda-ani de wü kpara ka *Kurisito.” ¹³ Dela ne töndö ngü ne? Yi ena aye süka Kurisito, neh baye baye? Kpara te kpi teka aküwa yi neh da? Ah ta de Pawülü? Wüh to *babatiza fü yi, neh te iri da? Te iri Pawülü? Ah bala de!

¹⁴ Ma gbo nga iri Me, teka ne de, angü ma to babatiza fü kpara biringbö esüka yi nda-ra de, 'duwa wü Kürisipü ake Gayü. ¹⁵ Te di bala ne, kpara biringbö esüka yi te ena amala, ga dene, wüh ngbü tane eto babatiza fü wü kpara te iri ra, Pawülü ne, nda ma. ¹⁶ Amba ma to ta babatiza 'duwa kpah eyi fü wü Setefanü de wü kpara kaye. Anga te gara kpara ena adi ladü, ma wu de, to ra ena airi eyi.

¹⁷ Wü di enga wüna, Yesu Kurisito tima ra kpaka yi, neh teka ne? Ah tima ra ta teka ato babatiza fü wü kpara? Ah bala de. Ah tima ra teka amala züka ngü ka-ni, ka Yesu, fü wü kpara. Ma ena amala ngü la neh te lö kaje lö? Ma ena amala ngü la de mere bi wü ngü gbü ye, baka kpara te wu ngü fa sü, teka areke ngü ka-ra gbü jia wü kpara? Te ma ena amere ta bala la, de bane yi ti aküwa de. De bane, wü ngü 'buru de te ma mala fü yi ne ena angbü ka-ye ba töndö ngü. Amba ma mala ngü la fü yi mbölö, gü ba, Yesu Kurisito kpi füh *rü gbegete, teka ngü kayi. Angü dela kpeke ngü, de te Me ena aküwa yi tete na, fi mere badi.

Dene ngü te ma le amala fü yi, teka ngü ka kpi ka Miri Yesu

* **1:12** 1:12 Gara iri Petero de Kefa.

18 Wü di engä wüna, ngü ka kpi ka Miri Yesu ka-ye de kpeke ngü, de te Me mere cu me-ye fü nih fanü fanü. Amba teka mene wü kpara de te ewü dürü te kaje ka Me eyi ne, ngü ka kpi ka Miri Yesu ka-ye gbü jia ewü ba töndö ngü kükürü. Te di bala, teka ngü ka-nih, de te Me küwa nih eyi ne, nih wu eyi, gü ba, ngü ka kpi ka Miri Yesu la, ah ka-ye de mere kpeke ngü te Me mere me-ye fanü fanü.

19 Ta gügü, wü *mürü dofo ba ngü la eyi gbü *Ngari Me, gü ba, “Wü mene kpara te ewü wu ngü fa sü, de-ni Me, ni le ngü ka-ewü nda-ni de. Wü fingangü ka-ewü gbü jia ni ka-ye töndö ngü.”† 20 Te di bala ne, wü kpara te ewü wu ngü fa sü la, ngü ka-ewü gbü jia Me 'be? A'a! Ngü ka-ewü gbü jia Me ka-ye töndö ngü. Me mala eyi bala! 21 Angü Me de kpara te wu ngü 'buru me-ye. Engu mala ngü la ta, gü ba, “Wü kpara ti awu ngü ka-ni, Me, de tete-wü nda-wü de.” Me mala, gü ba, “Ni ena aküwa nzö mene wü kpara te ewü to maguma wü fü ni, teka ngü ka kpi ka Miri Yesu.” Dela ngü ka Me te a ngbü emala, de te ngbü gbü jia wü kpara füh kotö ne baka töndö ngü kükürü ne.

22 Wü di engä *Yisarayeale le ngü ka Yesu, te a ngbü emala fü ewü ne, nda-wü de, angü wüh ngbü ele de a di emere mere kpeke lara ngü gbü jia ani, de ani wu, gü ba, ngü de te a ngbü emala ne, ah de zu ngü ka Me fanü fanü. Wü *Giriki le ngü la kpah de, angü wüh le de a mala ngü la fü ani kpekpeke baka kpara te wu ngü fa sü, teka

† 1:19 1:19 Mü ena amaka ngü la gbü buku ka Yisaya 29:14.

fü ngü la areke gbü jia ani. ²³ Amba teka ngü ka-a, a le ngü ka-ewü la nda-a de. A ngbü nda-a emala nzö nga Yesu Kurisito, de te wüh bere engu te *rü gbegete teka ngü ka-nih ne. Amba ngü la siti gbü jia wü di engä Yisarayeले fa sü. Fü wü Giriki angbü eceka ngü la kpah baka töndö ngü kükürü. ²⁴ Amba wü kpara de te Me fe ewü me-ye ne, ngbü eje si-ngü la ereke 'duwa me-wü mbi mbi mbi.‡ Angü wüh wu eyi, gü ba, Yesu Kurisito sere wazi ka Me eyi fü ani. Kpah bala, engu sere kpeke fingangü ka Me kpah eyi fü ani. ²⁵ Kükürü de, angü ngü ka kpi ka Miri Yesu ngbü ka-ye gbü jia wü kpara füh kotö ne baka töndö ngü la. Amba ah ka-ye de mere kpeke ngü ka Me, te fa wü ngü ka wü kpara 'buru.

²⁶ Wü di engä wüna, gbü sikipi ta te Me fe yi tete, yi ngbü gbü jia wü bu yi, neh baye? Yi ta baka cögbörö wü miri? Ah bala de. Anga yi ta baka wü mere *mürü riri, te ewü wu ngü fa sü? Ah bala kpah de. ²⁷ Angü Me ngbü efe ka-ye wü kpara, te ewü di gbü jia wü bu wü baka töndö kpara, kpah baka wü jürü jaji ne. Ah mere ngü la bala kükürü de. Ah ngbü emere bala, teka de ngü la to lümü fü wü kpara, te ewü ngbü eceka te-wü baka kpeke wü kpara, da efi, gü ba, ani wu ngü 'buru me-ani ne. Angü Me le wü kpara de bala nda de. ²⁸ Wayi, Me ngbü efe ka-ye töndö wü kpara, wü kpara te wüh cu ngü ewü de, te wü bu ewü ngbü eceka ewü baka

‡ **1:24** 1:24 Wü kpara te Me fe ewü me-ye ne ngbü eje si-ngü la ereke 'duwa me-wü mbi mbi mbi, anga wüh de wü di engä Yisarayeले anga wü di engä Giriki, anga neh wü da?

töndö wü kpara ne. Ah mere ngü la bala, teka agü tamu ngü di fü wü kpara füh kotö ne, gü ba, “Wü ngü de te ngbü ereke te nga jia wü ne, ah ka-ye de töndö ngü kükürü gbü jia ni, Me.”

²⁹ Te di bala, kpara biringbö te ena acu ngü ye, gü ba, “Wayi! Ni küwa te-ni ka-ni de tete-ni ne,” nda ma. ³⁰ Me de kpara te ngbü eküwa nih duu me-ye. Angü engu to wazi eyi fü nih, teka fü nih alala eküte Yesu Kurisito. Yesu Kurisito sere züka ngü ka Me fü nih me-ye, angü engu kpah de kpara te reke nih me-ye gbü jia Me. Fü engu ato kpah wazi fü nih, teka fü nih adi emere ngü te ena areke areke gbü jia Me. Kpah bala, engu ngbü efuru nih gbü ku ka *siti ngü me-ye. ³¹ Te di bala ne, de nih mere e agbo nga nih de tete-nih de, nih gbo 'duwa nga Me, kpah baka ngü ta te ewü ba gbü Ngari Me gügü ne.

2

¹ Wü di enga wüna, si-ngü ta te ma koro di kpaka yi agbü Korinito kpala ne, ah teka amala ngü ka Me fü yi. Amba ma le ayi-ta yi, gü ba, ma mala ta ngü la fü yi, neh baye baye? Ma ngbü ta ecu ngü ra, da emala mere bi wü ngü te türü atürü, baka mere kpara, te wu ngü fa sü? Ma mere ngü la ta bala nda-ra de. ² Angü ma mala ta ngü la eyi fü yi, te ma di ta la tete kpala ne, gü ba, “Ma ti amala gara ngü fü yi nda-ra 'buru de, 'duwa duu ngü ka Yesu Kurisito, te engu kpi füh *rü gbegete, teka ngü ka-nih ne.” ³ Ma ngbü ta emala ngü ka Me fü yi, baka kpara te wawazi na di ma. Fü ra angbü de mere fingangü emaguma ra, angü ma fi ta, gü ba, yi ti ale ngü, te ma ngbü

emala fü yi ne, nda-yi de. ⁴ Teka ngü la, yi to maguma yi fü Yesu Kurisito neh baye baye? Ah teka wü ngü ta te ma mala fü yi ne, türü gbü güje yi me-ye? Ah bala de. Yi le ngü la, angü *Nzila Wazi Me sere ngü la fü yi me-ye, gbü wazi ka-ye, ga, dela mere kpeke ngü ka Me fanü fanü. ⁵ Ah le fü yi ao maguma yi teka fingangü ka wü kpara füh kotö ne de, angü ngü ka-ewü ena anza ka-ye anza. Amba ah le de yi to maguma yi fü Me, angü engu de mere kpeke mürü wazi.

Dene mere kpeke ngü, de te Nzila Wazi Me sere fü nih

⁶ Fanü fanü, mere kpeke ngü ka Me ladü, te ma ngbü emala fü wü *kpara ka Yesu, mene ewü te ewü ndri eyi gbü ngü kaka. Amba teka mene wü kpara, te ewü to maguma wü fü Yesu la de ne, wüh ngbü eceka ngü la gbü jia wü baka tøndö ngü kükürü. Kpah bala, wü cögbörö miri füh kotö ne ngbü eceka ngü la gbü jia wü kpah baka kükürü ngü. Amba ngü ka wü cögbörö miri la ena anza ka-ye anza! ⁷ Mere kpeke ngü ka Me la, ah de ngü ta te Me fi eyi gügü, o engu mere kotö ne la de, gü ba, “Ni, Me, ena aküwa nih, fü ni aza nih akoro di kpaka ni agbü kpí.” Me fi ta ngü la gügü, amba ah sere ngü la fü wü kpara füh kotö ne de. ⁸ Wü cögbörö miri füh kotö ne wu si-ngü gbü ngü la nda-wü kpah de, angü ta te ewü ena awu si-ngü la eyi la, de bane, wüh ti amörö Ye Me ne de.

⁹ Ah kpah baka ngü ta te *mürü dofo Yisaya ba gbü *Ngari Me gügü, gü ba, “Mere züka ngü ka *küküwa, te Me ngbü efi emaguma ye, teka ato

fü mene wü kpara, de te ewü ena ato maguma wü fü ni, Me ne, wü kpara te ewü le ngü ka Me de, ti aje si-ngü la nda-wü de. Wüh ti awu ngü la de jia wü kpah de. Ngü la ti arı gbü nzö ewü kpah de.”*

¹⁰ Dela zu ngü de te Me sere eyi fü a, wü *mürü tima ka-ye de *Nzila Wazi ye. Angü Nzila Wazi Me wu wü si-ngü la 'buru kpo. Kpah bala, wü cögbörö kpeke fingangü ka Me, de te wü kpara ti awu de ne, ah wu 'buru me-ye.

¹¹ Kpara te ena awu fingangü, te gara kpara ngbü efi emaguma ye, neh da? 'Duwa kpara la te ena awu ngü ka-ye la me-ye de tete-ye. Ah kpah bala, kpara te ena awu fingangü ka Me, te engu ngbü efi emaguma ye ne, nda ma. 'Duwa nzö Nzila Wazi Me te ti awu ngü la me-ye.

¹² Amba teka ngü ka-a, wü *mürü tima kaka, a wu züka ngü de te Me to fü a ne eyi fanü fanü. A wu ngü la, neh baye baye? Wü kpara füh kotö ne sere ngü la fü a me-wü? Ah bala de. A wu ngü la, angü Me tima Nzila Wazi ye, fü ah akoro angbü emaguma a, da esere ngü la fü a me-ye.

¹³ Te di bala ne, a ngbü emala ngü ka Me fü wü kpara, neh baye baye? A ngbü emala ngü la de mere bi wü ngü gbü ye, baka ngü ka kpara de mani gbü nzö ye, te wu ngü fa sü? Ah bala de. A ngbü emala bü duu ngü de te Nzila Wazi Me ngbü esere fü a me-ye, kpah fü mene wü kpara, de te ewü di de Nzila Wazi Me emaguma wü ne. Angü wü gara kpara ti aje si-ngü la nda-wü de.

¹⁴ Kpara de te Nzila Wazi Me di emamaguma

* **2:9** 2:9 Mü ena amaka ngü la gbü buku ka Yisaya 64:4.

ma, engu ena awu si-ngü de te Nzila Wazi Me ngbü esere fü a, wü kpara ka-ye ne, neh baye baye? Ngü la ena angbü ka-ye gbü jia kpara la baka töndö ngü. Angü kpara te ena awu ngü la de tete-ye nda ma. Ah le fü Nzila Wazi Me agüfa ngü la fefe me-ye. ¹⁵ Amba teka kpara te di de Nzila Wazi Me emaguma ye, kpara la ti eyi awu wü si-ngü gbü wü ngü 'buru. Amba wü kpara te ewü le ngü ka Me de ne, wüh ti awu ngü ka kpara de Nzila Wazi Me emaguma ye ne nda-wü de. ¹⁶ Ah kpah baka gara ngü te *mürü dofo Yisaya ba ta gbü Ngari Me, gü ba, “Kpara te ena awu fingangü ka Me neh da? Kpara te ena arı engu kpah ma.”† Amba tüngü a, wü mürü tima kaka, a ti eyi awu ngü la, angü Yesu Kurisito to fingangü ka-ye eyi emaguma a.

3

Dene ngü te ma ele amala fü yi, teka ngü ka-a,

wü mürü tima ka Yesu

¹ Wü di enga wüna, ta te ma di kpaka yi agbü Korinito kpala ne, ma ngbü ta emala ngü fü yi neh baye? Ma ngbü ta emala wü kpeke ngü fü yi, baka te ma ngbü emala ngü fü wü kpara, te ewü wu ngü ka Me eyi la? Ah bala de! Ma ngbü ta emala ngü fü yi ferrre, baka te ma ngbü emala ngü fü wü kpara, te fingangü ka-ewü di baka wü kpara füh kotö ne. Tekane de, angü yi to la maguma yi fü Yesu Kurisito titine dene. Te di bala ne, yi ka-yi la baka vürü jaji, te wüh yaka

† **2:16** 2:16 Mü ena amaka ngü la gbü buku ka Yisaya 40:13.

engu toto. ² Te wüh yaka jaji toto la, engu ti eyi azü kpeke e baka so? Ah bala de. Ah ngbü ela ka-ye la bü ngu-ka. Amba te jijia kpo eyi emba, fü tete akpo ekö la, fü ah akpo tîne adi ezü so, teka amaka wazi gbügbü na. Ngü ka-yi kpah bala, wüh ti ari yi de kpeke ngü la de, angü yi la fi bü baka wü vürü jaji. ³ Angü fingangü ka-yi la fi bü baka fingangü ka wü kpara ka kotö ne. Angü teka ne de, yi ngbü engbü esüka yi fi bü de kanga emaguma yi, kpah da ega yiki esüka yi! Dela ngü ka *Nzila Wazi Me? Ah bala de. Dela ngü ka wü kpara ka kotö ne! ⁴ Te gara kpara ngbü emala, gü ba, "Ni de kpara ka Pawülü," gara gü ba, "Ni de kpara ka Apolo," dela züka ngü? Wü *kpara ka Yesu ngbü emere ngü esüka wü bala? A'a, wüh mere ngü bala de! Dela ka-ye ngü ka wü kpara ka kotö ne.

⁵ Wü di enga wüna, yi fi ngü tüngü a ake Apolo bala de. Angü a de mere kpara nda-a de, a ka-a bü wü *mürü tima, de te Me tima a me-ye, teka amala ngü ka Yesu fü yi, fü yi ayia ale ngü la gömö a. Amba teka ngü ka-a, a ngbü emere nda-a nzö bü duu tima de te Miri ka-a to fü a, de a di emere ne. ⁶ Nda-ra, ma baka kpara te ru e. Apolo nda-ye baka kpara te buru gbü e la. Amba kpara te ngbü eto wazi fü e la akö, fü ah aga di ne, neh da? Ah ka-ye de Me! ⁷ Te di bala ne, mere kpara neh da? Kpara te ru nguwa la, ah de mere kpara? Ah bala de! Kpara te mere maburu la, ah de mere kpara me-ye? Ah bala kpah de! Me ka-ye de mere kpara me-ye, angü engu ngbü eto wazi fü wü kpara te ewü to maguma wü fefe na. ⁸ Fingangü ka-ra ake

nda Apolo 'buru 'dö biringbö, baka fingangü ka wü kpara 'basu te ewü ngbü emere tima 'buru gbü yī biringbö. Tima de te Me to esaka a ne, ah kpikpi ye kpikpi ye, amba fingangü ka-a ka-ye 'buru biringbö. Te gara, Me ena ato mere takpa fü a, teka tima de te a ngbü emere fefe na ne. ⁹ Angü a 'basu mini de wü mürü tima, te Me tima, teka amere tima agbü yī ka-ye. Yi engu la, ah de yi, wü kpara ka Korīnito.

Kpah bala, de-yi, wü kpara ka Korīnito, yi kpah baka kambü te Me tima a, teka de a koro, a jī fü ni. ¹⁰ De-ra Pawülü, ma baka gina kpara te kpo de tima ka kambü la. Me to wazi fere, fü ra ayia areke sü kambü la. Fütanga ngü la, fü wü gara kpara akoro angbü eji kambü la, enü di. Ah le de wüh mere tima la reke areke de züka fingangü. ¹¹ Me fe sü de te wüh ena aji kambü la tete na ne eyi. Angü sü kambü la neh siye? Ah ka-ye de Yesu Kurisito. Gara kpara te ena afü ngü la nda ma. ¹² Wü gara kpara ngbü emere tima ka-wü kpekpeke. Wüh ngbü eji kambü de da bete se. Wü gara ngbü eji nda-wü kambü engu ne bü bala de tö, gala bete gü. ¹³ Yi ceka te-yi 'be, angü te gara, gbü *adu sīkpī, Me ena awu nga wü tima, de te nih ngbü emere ne 'buru, anga ah de züka tima, anga ah de siti tima. Angü kokoro ka Yesu Kurisito la ena adi baka wa, teka are tima ka kpara biri biri 'buru. ¹⁴ Te kpara jī kambü ka Me de kpeke züka wü e la, wa la tī acuru kambü la nda de. Te di bala, Me ena adu ato züka takpa fü kpara la. ¹⁵ Amba te kpara jī kambü ka Me de töndö wü e la, wa la ena acuru kambü la acuru 'buru 'buru asidi. Te di bala ne,

engu ti eyi amaka takpa? Ah ti amaka de! Engu ena akpe atafa bü de mere cinga eküte ye, baka kpara te kpe küwa gbü wa, bü de ngiri kpa ye.

¹⁶ Wü di engu wüna, yi baka mere züka kambü ka Me, angü *Nzila Wazi Me ngbü engbü cu emagama yi. Yi wu bala nda-yi de? ¹⁷ Te di bala, te kpara le asiti fingangü ka-yi, ah ge baka kpara te ele asiti kambü ka Me. Me ena ato kuru tete na, angü yi ka-yi baka kambü kaka-na. Yi fi ngü gbü ngü la mbi mbi mbi!

¹⁸ Wü di engu wüna, fingangü ka-yi mere e asiti de. Te mü mala, gü ba, ni de mere kpara fü wü bu ni, anga ni wu ngü fa sü, dela töndö ngü. Ah le de yi ce ngü la asidi, fü yi afü te-yi, agiri zu ngü, de te di de ngü ka Yesu Kurisito ne. ¹⁹ Teka ngü de te ngbü ega gbü jia wü kpara de füh kotö ne, ah ka-ye gbü jia Me baka töndö ngü kükürü. Ah kpah baka ta te wü *mürü dofo ba gbü *Ngari Me gügü, gü ba, "Teka wü kpara te wüh wu ngü fa sü, baka wü mürü mani ne, Me ngbü ezoro ewü bü kpaka'da gbü fiti ka-ewü la!"* ²⁰ Fü ewü adu kpah aba gara ngü, gü ba, "Fingangü ka wü cögbörö kpara, te ewü wu ngü fa sü ne, ka-ye gbü jia Me baka töndö ngü kükürü."†

²¹ Te di bala ne, yi mere e agbo nga yi de. Yi mere e adi egbo nga wü cögbörö kpara ka-yi, gü ba, "Ma nda-ra de kpara ka Pawülü," anga, "Ma nda-ra de kpara ka Apolo," ne de. Teka ne de, angü Me tima a baka wü labi, teka de a to wazi ka-ni, ka Me, fü yi. ²² Te ah ena adi de ngü ka

* **3:19** 3:19 Mü ena amaka ngü la gbü buku ka Eyobo 5:13.

† **3:20** 3:20 Mü ena amaka ngü la gbü Ci ka wü Davidi 94:11.

Pawülü, anga Apolo, anga Petero la,[‡] dela 'buru wü kpara, te Me tima teka ale ta-ngü te yi. Wü gara ngü füh kotö ne 'buru, anga ah de ngü ka *küküwa agbü kpī, ah 'buru de ngü ka-yi. Kpah bala, ah le de yi kpe cürü kpi de, angü te yi kpi la, Me ena azükü yi gbü kpi la azükü. Züka wü e te ewü di ladü enatikine, kpah de züka wü e te ena akoro te gara, ah kpah de wü e ka-yi. ²³ Me tima ta Yesu Kurisito de ah mere ngü ka-ni, Me. Amba nda-yi, Me o yi, teka de yi di emere ngü ka Yesu Kurisito.

4

Dene kpah gara ngü tüngü wü mürü tima ka Yesu Kurisito

¹ Wü di engä wüna, yi mere e adi eceka a ake Apolo, de wü gara *mürü tima ka Yesu, baka cögbörö wü kpara de. Yi di eceka a baka wü labī ka Yesu Kurisito. Angü Yesu Kurisito tima a teka amala ngü ka Me fü wü kpara. Amba ta gügü ne, Me wo ngü ka-ye la ka-ye awo te wü kpara. Titiñe dene, engu le eyi fanü fanü de wü kpara 'buru di eje ngü ka-ni la.

² Te mere kpara ka-mü tima mü teka anü amere ngü ka-ye la, ah le de mü mere ngü la areke areke, de maguma mü biringbö. Ah bala de? Ah kpah bala teka ngü ka-a ake Apolo, angü Yesu Kurisito tima a, teka amere tima ka-ye. ³⁻⁴ Mü fi, gü ba, kpara te ena aceka nga ni neh da? Ah ena adi de gara kpara? Ah bala de! Mere kpara te tima mü ne, ena aceka nga mü me-ye. Te

[‡] **3:22** 3:22 Gara iri Petero de Kefa.

di bala ne, teka ngü ka-ra, te yi mala, ga, ma mere tima ka Me 'be 'be nda-ra de la, ah ba ngü de. Te wü kpara mala kpah 'buru bala, gü ba, ma mere tima ka Me 'be 'be de la, ah kpah ba ngü de. Cu de-ra, ma tĩ akolo ngü ka-ra de tete-ra kpah de. Gbü jia ra, ma mere tima la eyi reke fa sü, amba ma tĩ acu ngü ra de. Angü dela ngü ka-ra de. Ah kpah de ngü ka-yi de. Ah ka-ye duu de ngü ka Me, angü Me to tima la fere me-ye. Kpah bala, engu ena amala ngü la me-ye, ga, ma mere tima la eyi mbi, anga ma mere esiti.

⁵ Amba kpah bala, teka ngü ka-yi, yi mere e ao te-yi ba miri, teka adi eye süka ngü ka wü bu yi, de. Angü sikipi ka ngü la koro nda la de. Gbü *adu sikipi, te Miri Yesu ena adu akoro tete füh kotö ne, engu ena aye süka ngü ka wü kpara areke 'buru me-ye mbi mbi mbi. Angü engu wu fingangü ka wü kpara, te ewü ngbü efi emagama wü ne, eyi 'buru. Ah ena asere ngü la fü wü kpara 'buru, kpah de gara wü ngü te ewü ngbü emere gbü zi. Kpah bala, engu ena agbo nga wü kpara, te ewü mere tima ka-ye reke areke ne me-ye.

⁶ Wü di enga wüna, dela ngü te ma le amala fü yi tüngü a ake Apolo, de wü gara kpara ka tima ka Yesu. Yi mere e aceka gara kpara biringbö baka mere kpara, te fa wü bu ye 'buru ne, de. Yi mere e akpa ngü gara kpara kpah de. Angü wüh ba ngü la gbü *Ngari Me bala. Te di bala, yi di efa duu nga Yesu, angü engu de mere kpara me-ye. ⁷ Yi mere e ao te-yi ba wü mere kpara de. Kpara te o yi baka miri gbü nzö wü bu yi, neh da? Yi ngbü emala, gü ba, wazi ani ladü. Wayi,

ah ngbürü bala, anga yi maka wazi la neh baye baye? Yi maka wazi la de tete-yi? Ah bala de! Me to wazi la fü yi me-ye. Te wüh to e fü mü la, mü ena angbü egbo nga mü, baka te mü maka e la de tete-mü? Dela züka ngü? ⁸ Yi de wü mere kpeke mürü wazi fanü? Yi ngbü efi, gü ba, “Me o ani eyi baka wü cögbörö miri gbü nzö wü kpara füh kotö ne 'buru?” Dela si-ngü de te yi le aje riri ka-a tete de ne? Te Me ena afü yi ta ba cögbörö wü miri la, ah ena adi ta de züka ngü. Gbü ngü la, de bane nih ena angbü ta de nih ma tundu, baka wü cögbörö miri gbü nzö wü kpara 'buru! ⁹ Amba teka ngü ka-a, wü *mürü tima ka Yesu, yi ngbü efi, gü ba, Me za a, fü baka wü labi? Anga ah fü a baka wü kpara te wüh ena amörö ewü amörö, gbü jia wü kpara 'buru, teka fü wü kpara 'buru, de wü *malayika ka Me angbü kpi, adi eceka lümü de te a ne?

¹⁰ Fanü fanü, wü kpara ngbü eceka a ba töndö kpara, teka ngü ka Yesu Kurisito. Amba nda-yi, yi gü ba, ani wu ngü teka ngü ka Yesu 'buru 'dö kpo. Nda-a, wazi a nda ma, amba nda-yi, yi ka-yi de kpeke wü kpara! Kpah bala, wü kpara ngbü ekpa ngü a, amba nda-yi, wüh ngbü egbo nga yi. ¹¹ Kü te kpo de kpala, akoro enatikine dene, a ngbü engbü ka-a fi gbü cinga, teka ngü ka Yesu Kurisito. Gbü gara sikipi, tala ngbü emere a. Gümü ngu ngbü kpah da eke a. Bongo eküte a ne ngbü kpah enza anza. Gbü wü gara sikipi, wüh ngbü kpah emi a. Züka sü de te a ena adi engbü tete ne kpah ma. ¹² A ngbü emere tima ra de biti, de wütüsü te a triii, teka amaka mba enga e-mazü tete fü a. Te wüh soko a la, a fi ngü

la nda-a kpah de, fü a adu ayi-ta Me teka ngü ka wü kpara la. Te wüh ngbü embü a la, a ngbü erü ka-a fi bü kpekpeke, gbü tima ka Yesu. ¹³ Te wüh ngbü esu wu, da emala ambala'ba ka-wü te iri a la, a ngbü elügü fi bü züka ngü fü ewü. Kü te kpo de kpala, zalü akoro di enatikine dene ne, wü kpara ngbü eceka a baka töndö kpara, baka ca-e te wüh ka, bu eyi kpa fuh ka.

¹⁴ Wü di enga wüna, yi ngbü efi, gü ba, ma ngbü emala ngü la fü yi bala, teka ato lümü gbü nzö yi? Ah bala de! Ma le arı yi bala, angü yi zu de wü jaji ka-ra. ¹⁵ E-wu neh da, anga Yesu Kurisito tima bi wü gara kpara eyi, teka de wüh ri yi la, ah kpah 'be. Amba kpara de te bi yi ne ka-ye ngbee biringbö. Kpara la, ah de-ra Pawülü, angü ma de kpara, ta te yi le ngü ka Yesu Kurisito gögömö na. ¹⁶ Te di bala ne, ma ngbü emala fü yi kpekpeke, gü ba, ah le de yi lala eküte Yesu Kurisito kpah baka ra. ¹⁷ Dene si-ngü te ma tima Timoteyo tete kpaka yi, angü engu de zu ye ra gbü ngü ka Yesu. Engu kpah de kpeke kpara gbü tima ka Miri Yesu. Te engu ena akoro kpaka yi kpala, engu ena arı yi de riri ka Yesu Kurisito, baka te ma ngbü emere, da erı wü kpara ka Me di, gbü wü sü 'buru ne.

¹⁸ Wü gara yi ngbü egbo nga wü, da eo te-wü ba wü cögbörö kpara, gü ba, ma ti adu akoro kpaka yi kpa gbü Korinito kpala tine eyi de. Ah bala de! Te Miri Yesu le la, ma ena akoro kpala kere! ¹⁹ Gbü sikipi te ma ena akoro tete kpaka yi kpala, ma ena agiri lö-ngü ka wü kpara te ewü gü ba, ani wu ngü fa sü la. Wüh ngbü emala wü cögbörö ngü fanü. Amba wazi ka Me ladü

gbü ngü ka-ewü la? ²⁰ Te Me o mü baka mere kpara, de mü di emala ngari ni fü wü bu mü la, ah ena ato fü mü neh ene? Ah ena ato mere bi kükürü mö fü mü? Ah bala de! Ah ena ato mere wazi ka-ye fü mü, teka fü mü amere ngü ka-ni la di! ²¹ Te ma ena akoro kpaka yi kpala, ma ena amere baye? Ma ena akoro de juru esaka ra, asüma yi di? Anga ma ena akoro, ari yi ferrre de züka maguma ra? Yi ena awu ngü la me-yi!

5

Dene ngü teka wü kpara ka Yesu, de te ewü ngbü emere siti ngü

¹ Wü di enga wüna, ma je gara ngü ka-yi, te to cinga fere fa sü. Wüh mala ngü fere, gü ba, gara kpara ladü esüka yi, te ngbü emere mere *siti ngü ka lümü, angü kpara la ngbü engbü ake wara wö ye! Dela züka ngü? Wü kpara te ewü le ngü ka Me de ne, wüh ti amere ngü ba e dela kpah de! ² Yi ti eyi angbü de tadu teka ngü de bala? Ah ena areke areke te yi ena angbü de mere cinga. Ah le de yi liki kpara de bala esüka yi asidi.

³ Nda-ra, baka te ma di kpaka yi kpala ma ne, amba kpakine ma ngbü eyi-ta Me teka ngü ka-yi, ra de biti mini. Wayi, amba ma je ngü de te komoko la mere ne eyi. Dene ngü te yi ena amere teka ngü la. ⁴ Ah le de yi biti te-yi tundu te iri Miri Yesu, teka aye süka ngü la mbi mbi mbi. Te di bala, fingangü ka-ra ena adi tundu de wü yi. Kpah bala, wazi ka Miri Yesu ena adi kpah tundu de wü yi, teka ale ta-ngü te yi gbü ngü la. ⁵ Ah le fü yi aye süka ngü ka komoko la, gü ba, engu

de *kpara ka Yesu tīne de, angü engu fü te-ye eyi baka kpara ka *Satana. Tekā ne de, angü ah le de wü siti ngü kaka-na la nza anza 'buru 'buru asidi, teka de engu fü maguma ye, fü ah aküwa te gara, gbü *adu sīkpī te Miri Yesu ena akoro akolo liya ka wü kpara 'buru tete.

⁶ Wü di engā wūna, yi mere e acu ngü yi de. Angü yi wu kpo, gü ba, te e biringbö zi azi esüka wü bu ye la, ah ena asiti gara wü bu ye la 'buru.

⁷ Zizi e la, ah baka siti ngü ka kpara de biringbö la. Yi ce wü siti ngü 'buru asidi. Yi liki siti ngü de bala esüka yi asidi, teka fü yi adu angbü *nzila, baka züka to rī-rū, te zi de. Ma wu eyi, gü ba, yi ka-yi eyi fanü nzila, angü Yesu Kurisito fa nih eyi gbü wü siti ngü ka-nih. Angü engu kpi, baka *kambiliki de te wüh ngbü ewa ne, teka fü *ngüngüte la areke ngü te di esüka nih de wü Me. ⁸ Te di bala, nih ce ngü ka siti maguma ace. Fü nih agbo nga Me de maguma nih 'buru biringbö.

⁹ Gbü gina köcökpa ta te ma ba fü yi ne,* ma mala ta eyi fü yi, gü ba, “Yi mere e adi engbü te sü biringbö de wü mürü waza de.” ¹⁰ Yi ngbü efi nda-yi, gü ba, ma mala ta ngü la teka wü kpara te ewü le ngü ka Yesu de? A'a, ah bala nda de! Angü füh kotö ne, mere bi wü kpara ladü, te ewü di wü mürü waza, wü gara kpara nda-wü wü mürü gümü e, wü gara nda-wü wü mürü zi, wü gara le nda-wü gele ka me ka faranda. Te mü ngbü engbü füh kotö sene la, mü ena angbü engbü esüka wü siti kpara de bala. Ngü ta te ma

* 5:9 5:9 Gina köcökpa la tītīne nda ma.

mala ne, ah teka wü kpara de bala ne de. ¹¹ Ma mala ngü la ta duu teka wü kpara ka Yesu. Angü wü gara kpara ladü te ewü ngbü emala, gü ba, “Ani de kpara ka Yesu, ani de kpara ka Yesu,” amba wüh o maguma wü ka-wü teka adi emere siti ngü. Wü gara de wü kpara te ewü emere waza, wü gara de mürü gümü e, wü gara ngbü ele gele ka wü me ka wü kundu wü, wü gara ngbü fi bü esoko wü bu wü, wü gara ngbü nda-wü fi bü eküya te nga wü sïkpï 'buru, wü gara nda-wü wü mürü mani. Te wü kpara de bala ladü esüka yi la, yi mere e adi engbü de ewü de. Yi mere e azü e de ewü kpah de. ¹²⁻¹³ Amba teka wü kpara te ewü le ngü ka Me de ne, ah de ngü ka-nih nda de. Me ena ato kuru fü wü kpara la ka-ye me-ye. Amba teka mene wü kpara te ewü emala, gü ba, “Ani de wü kpara ka Yesu” ne, dela fanü ah de ngü ka-nih. Ah le de yi ye süka ngü ka wü kpara la reke areke. Fü yi aliki mene wü kpara te ewü le ace siti ngü ka-wü de ne, esüka yi asidi.

6

Dene ngü te ma ele amala fü yi, teka maye süka ngü te di ezungba yi de wü bu yi

¹ Wü di enga wüna, te ngü ladü esüka yi, wü *kpara ka Yesu, ake kiri mü la, yi ena amere de ngü la neh baye? Angü ma je eyi, gü ba, wü gara kpara esüka yi ngbü eï wü bu wü engagira wü miri de füh kotö ne, te ewü le ngü ka Yesu Kurisito de ne. Dela züka ngü? Ah bala de! Dela siti ngü! Ah le de wü *kpara

ka Yesu Kurisito di ereke ngü ka-wü me-wü esüka wü. ²⁻³ Angü gbü *adu sikipi te Miri Yesu Kurisito ena adu tete füh kotö ne, nih wü kpara kaka-na, nih ena angbü tundu de ewü, teka aye süka ngü ka wü kpara füh kotö ne, kpah de nda wü *malayika mini. Yi wu bala nda-yi de? Te di bala, te yi ti eyi akolo ngü ka wü kpara 'buru la, ah di mere neh baye, te yi ti areke mba wü jürü ngü de esüka yi la de ne?

⁴ Wü di enga wüna, te wü ngü ladü esüka yi la, yi ti afe gara kpeke kpara esüka yi, fü ah adi ereke ngü ka-yi de, neh teka ne? Yi ngbü ekpe de ngü ka-yi 'duwa kpaka kpara te le ngü ka Yesu Kurisito de, neh teka ne? ⁵ Ngü la to lümü fü yi de? Mba biri kpara te wu da ereke ngü esüka yi ne, nda ma? Te di bala, engu ti areke ngü esüka yi kpala de, neh teka ne? ⁶ Nda-yi, yi ngbü eï wü bu yi, wü kpara ka Yesu Kurisito, engagira wü miri, te ewü le ngü ka Yesu Kurisito nda-wü de ne. Dela neh ene ngü ne? ⁷ Dela ngü te wü kpara ka Yesu Kurisito ti adi emere de. Demü, te mü ngbü eto ngü te kiri mü, gü ba, engu mere siti ngü fü ni, anga ah fiti ni, ah ti fü mü agu maguma mü gbü ngü la de? Ah ti fü mü ace ngü ka e ka-mü, de te wüh zi la, de? ⁸ Amba nda-yi, yi ngbü efiti zu wü di enga ni yi guvu Yesu Kurisito, adi emere ewü esiti. Dela züka ngü?

⁹ Wü di enga wüna, ma emala ngü ne fü yi kpekepeke, gü ba, siti wü kpara ti aküwa, akoro agbü sü ka Me agbü kpi, nda-wü de. Yi wu bala de? Yi ceka te-yi mbi mbi mbi, angü *Satana ena afiti yi. Wü mürü waza ti aküwa de. Wü komoko te ewü ngbü egiri wü bu

wü komoko würüse tete, ti aküwa de. Wü kpara te wü ngbü fi emere gele ka wü me ka faranda, küwa kpah de. ¹⁰ Wü mürü zi, de wü mürü zü, bete wü mürü maguma, küwa kpah de. Wü kpara te ewü o maguma wü fi bü teka adi enzö fi, de wü mene kpara te ewü ngbü esoko wü bu wü, küwa kpah de. ¹¹ Ta gügü, yi ngbü emere wü *siti ngü de bala, amba, yi ce ngü la eyi, angü Me zürü wü siti ngü la emaguma yi eyi asidi. Fü ah adu afü yi wü kpara ka-ye, angü yi koro eyi züka kpara gbü jijia. Dela ngü de te Me mere fü yi teka ngü ka Yesu Kurisito, gbü wazi ka *Nzila Wazi ye ne.

Dene gara ngü teka waza

¹² Wü di enga wüna, wü gara yi ngbü efi ngü, gü ba, “Ani ti eyi amere wü ngü 'buru, baka te ani ngbü ele.” Amba ma ngbü emala fü yi, gü ba, wü gara ngü ladü te ti ale ta-ngü te kpara de. Wü gara ngü kpah ladü te ti eyi afü mü, ao labi ka-ye. ¹³ Wü gara yi ngbü emala, gü ba, “Me mere zü-e fü nih azü, fü engu ao kpah bu nih teka zü-e la.” Tekä ngü la, yi fi, gü ba, baka te ani to küte ani 'buru adi emere waza la, ah de züka ngü gbü jia yi? Amba ah le de yi wu, gü ba, zü-e la ena anza ka-ye anza. Kpah bala, bu nih ena anza ka-ye kpah anza. Ma ngbü emala fü yi kpekepeke, gü ba, Me o küte nih teka waza nda de! Angü ah reke küte nih teka ngü ka Miri Yesu Kurisito. Fü engu atima Miri Yesu teka ato wazi emaguma nih, kpah de küte nih la mini. ¹⁴ Me zükü Miri Yesu gbü kpi, fü ah adu ato to küte fefe na. Te di bala, engu ena azükü nih

kpah bala. Fū ah ato to küte fū nih kpah baka nda Yesu Kurisito la.

¹⁵⁻¹⁶ Wü di engä wüna, te yi zu de wü *kpara ka Yesu Kurisito la, yi koro eyi kpara biringbö de wü Yesu Kurisito. Yi fi la ngü la mbi mbi mbi. Angü wüh ba gbü *Ngari Me, gü ba, “Te yi ngbü ake wara mü, yi koro eyi baka kpara biringbö.”* Te ah bala, te mü ngbü ake würüse te di de siti mürü waza la, yi koro kpah eyi baka kpara biringbö ake di. Ah bala de? Ah ge baka te mü za küte Yesu Kurisito, angbü endoro di gbü nga waza ka-mü la. Ah ti bala nda de. ¹⁷ Angü te mü lala eyi eküte Yesu Kurisito la, maguma yi koro tine eyi ake di ngbee biringbö.

¹⁸⁻¹⁹ Wü di engä wüna, ah le de yi kpe cürü ngü ka waza. Angü waza de siti ngü te ena asiti küte mü gbü jia Me. Küte yi de kambü ka Me, te *Nzila Wazi Me ngbü engbü gbügbü, yi wu bala de? Te di bala, te yi ngbü emere waza la, ah ge baka e te yi ngbü esiti guvu kambü ka Me la. Küte yi de e ka-yi nda de, ah ka-ye de e ka Me. ²⁰ Teka ne de, angü Me se yi eyi, baka kpara te se wara ye. Angü engu tima Yesu Kurisito, fū engu akoro ase yi cu de *ngüte ye gbü siti ngü ka-yi. Te di bala, nih ena amere de küte nih baye? Nih mere züka wü ngü di, teka de wü kpara gbo nga iri Me, teka züka ngü ka-nih la.

7

Dene ngü ka za-te

* **6:15-16** 6:15-16 Mü ena amaka ngü la gbü Gina Ngü 2:24.

¹ Wü di engä wüna, yi ba ta ngü fere te engä gina, ayi-ta ra di teka ngü ka za-te. Gbü jia ra, ah reke pe te yi ena aza wü rüse ta de. ² Amba, te mü ngbü eo jia mü bü fütanga wü wü rüse fa fa fa la, ah de *siti ngü! Te ah bala, ah le de mü za wara mü ngbee biringbö, fü mü ao jia mü tete. Kpah bala, ah le de wü rüse di de watı ye ngbee biringbö, fü engu adi eo jia ye duu tete. ³ Angü Me ngbü ele de komoko di emere ngü wara ye ereke areke, baka te wara ka ngbü ele. Kpah bala, Me ngbü ele de wü rüse di emere ngü watı ye ereke areke, baka te watı ye ngbü ele. Dela ngü te ewü ena adi emere bala esüka wü. ⁴ Te wü rüse mala fü watı ye, gü ba, "Ye mofo küte ni de, angü dela ngü ka-ni," ngü la, ah esiti, angü fanü, dela ka-ye ngü ka watı ye na. Kpah bala, te komoko mala fü wara ye, gü ba, "Ye mofo küte ni de," ngü la kpah esiti, angü dela ka-ye kpah fanü ngü ka wara ka. ⁵ Ma ngbü emala fü yi kpekpeke, gü ba, te komoko le amofu küte wara ye de, ah de siti ngü. Kpah bala, te wü rüse le amofu küte watı ye de, ah de siti ngü. 'Duwa te yi ro mö esüka yi tundu, fü yi ale eyi, gü ba, "Ani ena angbü la mba cükü'daye kpikpi ani kpikpi ani, teka ato maguma ani, angbü eku gba fü Me la," ah de siti ngü de. Amba sidi nga ngü la, ah le de yi lügü te-yi, adu angbü era tundu, angü *Satana ena afiti yi, fü yi anü amere siti ngü, teka ngü te küte yi ngbü ele. ⁶ Dela si-ngü te ma mala fü yi, gü ba, te mü le aza wü rüse la, ah esiti de. Ma mala ngü la fü yi baka riri de. Ma mala ngü la fü yi bala, teka de yi wu züka kaje te ena ale

ta-ngü te yi.

⁷ Nda-ra, ma ngbü engbü ka-ra kpikpi ra. Gbü jia ra, te wü kpara ena angbü engbü ta 'buru kpikpi wü baka ra la, de bane, ah ti ta adi ba siti ngü de. Amba ma wu eyi, gü ba, Me ngbü eto wazi fü wü kpara kpikpi ye kpikpi ye. Engu ngbü eto wazi fü gara kpara, teka fü ewü angbü ake wara ye areke areke. Fü engu adu ato wazi fü gara wü kpara, teka fü ewü angbü engbü ka-wü kpikpi wü kpikpi wü gbü züka kaje.

⁸ Teka ngü ka wü wökö, ma ngbü emala, gü ba, ah reke gbü jia ra fa sü, te ewü ena angbü ka-wü kpikpi wü baka nda-ra. ⁹ Amba te gümü ngü ka küte ngbü embü mü, mü ti atüka te-mü de la, ah le de mü za wü rüse, anga komoko, te züka kaje, angü gümü ngü la ena adi ecuru mü baka wa.

¹⁰⁻¹¹ Teka wü kpara te ewü di de wara wü, ma ngbü emala fü yi kpekpeke fa sü te iri Miri Yesu, gü ba, ah le fü komoko ace wara ye de. Kpah bala, te mü de wü rüse la, mü mere e ace watü mü de. Anga te mü ce engu eyi, de mü ngbü kpikpi mü. Te kaje ü te-ye fü mü la, mü ti eyi adu kpaka watü mü. Mü mere e aza gara komoko de. Dela ngü te Miri Yesu mala cu me-ye, ah de ngü te ma fi bü de tete-ra ne de.

¹² Teka wü *kpara ka Yesu Kurisito te wara wü, anga watü wü, le ngü ka Yesu Kurisito de, Miri Yesu to riri fü nih teka ngü la nda de. Gbü jia ra, te wara mü le ngü ka Yesu Kurisito de, amba engu le eyi teka angbü ake mü la, de mü mere e aliki engu de. ¹³ Kpah bala, te watü mü le ngü ka Yesu Kurisito de, te ah le eyi teka angbü ake mü la, de mü mere ace engu kpah de. ¹⁴ Kükürü de,

angü komoko, te le ngü ka Yesu Kurisito de, te wara ka to maguma ye eyi fü Yesu Kurisito la, Me ena aceka kpï fütanga komoko la, baka te engu di kpah de kpara kaka-na. Kpah bala, teka würüse te le ngü ka Yesu Kurisito de, te watï ye na to maguma ye eyi fü Yesu Kurisito la, Me ena aceka kpï fütanga würüse la baka kpara ka-ye, teka ngü ka watï ye na la. Yi fi ngü la mbi mbi. F'ingangü ka-yi gü ba, Me ngbü eceka wü jaji ka wü kpara de bala baye? Me ena ale ngü ka wü jaji ka-ewü la ale. Te ah bala la, yi mere a aye süka yi de.

¹⁵ Amba te wara mü le ngü ka Yesu Kurisito de, te engu ele ace mü la, de mü mere e atiri engu de wazi de. Anga te mü de würüse, te watï mü le ngü ka Yesu Kurisito de, mü ena amere kpah bala. Te yi ngbü tundu, anga te yi ye süka yi la, ah le de yi gu maguma yi agu, yi mere e adi ewü nga esüka yi de. Angü Me gu maguma mü eyi gbü sïkpï te engu fü mü kpara ka-ye tete. ¹⁶ E-wu neh da, watï mü, anga wara mü, ena adu ale ngü ka Yesu Kurisito teka ngü ka-mü la.

¹⁷ Wü di engä wüna, dene gara ngü te ma ele amala fü yi. Yi di emere wü tima ka-yi, baka ta te yi ngbü emere gügü, zalü koro di gbü sïkpï te Me küwa yi tete na ne. Amba, ah le fü yi adi emere 'duwa mene ngü de te ena areke gbü jia Me. Dela ngü te ma ngbü emala fü wü *kpara ka Yesu Kurisito 'buru, gbü wü nga nzö sü te ma ngbü endoro tete na ne.

¹⁸ Ah baka ngü dene, te mü ngbü ta eyi emere gele ka wü di engä *Yisaraye te engä gina, o Me fü mü kpara ka-ye tete la de la, wayi, de mü

mere e acere nga ngü la de. Anga te Me küwa mü, o mü mere gele ka-ewü la de la, wayi, de mü mere e agiri tine gara kaje teka akpo de ngü la de. ¹⁹ Kükürü de, angü ngü teka gele nda ma. Mere kpeke ngü gbü jia Me ka-ye 'duwa te mü ngbü emere riri kaka-na la. ²⁰ Te di bala, ah le de yi ngbü fi bü gbü tima ka-yi baka e, te yi ngbü ta emere gügü ne, zalü koro di gbü sikipi te Me küwa yi tete na.

²¹ Kpah bala, te mü ta de labi ka gara kpara gbü sikipi ta te Me küwa mü tete, de ngü la mere e asiti fingangü ka-mü de. Amba, te mürü mü la le ace kpa te mü, de mü nü ka-mü la, ah kpah mbi. ²² Kükürü de, angü gbü jia Me, ngü ka labi de mere ngü nda de. Te mü de labi, fü mü ale ngü ka Miri Yesu, mü ka-mü gbü jia Me de kpara te Miri Yesu fa engu eyi. Kpah bala, te mü de labi de la, te mü to maguma mü eyi fü Yesu Kurisito, mü fü te-mü koro tine eyi labi ka Yesu Kurisito. ²³ Angü Me tima Yesu Kurisito, fü ah akoro akpi teka aküwa nih. Tek a ngü la, ah le de yi mere duu riri ka Me. Yi mere e afü te-yi, angbü labi ka wü kpara fuh kotö ne, tine de. ²⁴ Dela ngü te ma ele amala fü yi, wü di enga wüna. Yi ngbü fi bü gbü wü tima ka-yi ta te yi ngbü emere ne, baka gbü sikipi te Me küwa yi tete. Angü Me ena angbü de yi, adi eto wazi fü yi gbü tima la.

²⁵ Tek a ngü ka wü katu, Miri Yesu to riri fü nih teka ngü la nda-ye de. Amba nda-ra, ma ngbü esere fingangü ka-ra fü yi teka ngü la, angü Miri Yesu to wazi eyi fere, teka fü ra adi ewu wü ngü

mbi mbi mbi. ²⁶ Yi fi nga wü lakī, de te nih di gbügbü de titine füh kotö ne. Ah de siti wü lakī ka cinga. Te di bala, gbü jia ra, te kpara ngbü ka-ye kpikpi ye la, ah ena areke afa sü. ²⁷⁻²⁸ Te wara mü ladü, mü mere e ace engu de. Amba te wara mü ma la, mü ngbü ka-mü kpikpi mü bala. Amba, te mü le kpah aza würüse la, ah ba siti ngü kpah de. Ma ele de yi wu, gü ba, gbü siti wü lakī ka cinga, de-mü, de te mü za würüse eyi ne, mü ena adi de mere bi fingangü teka wara mü de wü jaji. Dela si-ngü te ma mala fü yi, gü ba, ah ena adi ta mbi, te yi ena aza würüse de, angü fingangü la ena angbü embü mü. ²⁹ Kükürü de, angü *adu sīkpi ka Yesu eyi gbmari. Te di bala ne, yi mere e ao fingangü ka-yi, teka wü ngü de füh kotö ne de. Angü wü e ka kotö ne ena anü anza ka-wü anza 'buru asidi. Te di bala, te wara mü ladü, mü mere e ao fingangü ka-mü 'buru gbü nzönzö na de.

³⁰⁻³¹ Teka ngü ka adu sīkpi te di eyi gbmari ne, to mü mere e airi teka ngü ka Yesu de. Te ah de ngü ka cinga, te mürü mü kpi akpi la, mü fi nganga baka mere kpeke ngü afa sü de. Anga te mü ngbü de tadu te mü, mü fi nga tadu ka-mü la baka mere kpeke ngü kpah de. Te mü de kpara te mü ngbü ese wü e, da ecinzi la, de mü o maguma mü teka wü e ka-mü la kpah de. Kükürü de, angü wü e de füh kotö ne ena anza ka-wü anza. Yi o maguma yi nzö teka ngü ka dudu ka Yesu.

³² Ma le de wü fingangü la di embü yi de. Te wara mü ma la, mü ti eyi ato maguma mü 'buru fü Me, angü mü le fü ngü ka-mü areke gbü jia Me.

33-34 Amba te wara mü ladü la, mü ena angbü efi nga wü ngü ka füh kotö ne, angü mü le fü ngü ka-mü areke gbü jia wara mü. Fü maguma mü angbü engbü 'basu 'basu. Kpah bala, teka ngü ka würüse, de te watı ye na di ma ne, engu tı kpah eyi ato te-ye 'buru 'buru fü Me, teka amere tima kaka. Amba te engu za komoko la, mamaguma ena adi 'basu 'basu. Angü engu ena akpo da efi nga wü e ka kotö ne, teka fü ngü ka-ni areke gbü jia watı ni. ³⁵ Wü di engu wüna, ma ngbü emala ngü la fü yi teka agu maguma yi, de fingangü ka-yi ngbü mbi. Ma le atiri yi teka ngü ka maza-te de. Ngü te ma ele, ah le de yi mere ngü te reke areke, fü yi ato te-yi, teka adi emere ngü ka Miri Yesu.

³⁶ Te mbarase ka-mü tangbase ladü, te za komoko la de, te mü le eyi de engu za komoko la, ah mbi. Ah tı de engu za komoko eza fanü. Ah de siti ngü de. Angü te engu ena agbe la, ah tı fefe na, fü ah angbü kpikpi ye de. ³⁷ Amba te kpara ladü de mbarase ka-ye, jaji würüse, fü engu afi emaguma ye, gü ba, ah le de engu za komoko de la, ah kpah mbi, angü dela züka ngü.

³⁸ Dela ngü te ma emala fü yi, te mü le mbarase ka-ni za komoko la, ah de siti ngü de. Amba te mü le kpah de mbarase ka-ni za komoko de la, ah kpah de mere züka ngü te reke fa sü.

³⁹ Amba teka mene würüse, te za komoko eyi, ah le de engu o jia ye duu te watı ye de biringbö la, zalü akoro di gbü sikipi te engu ena akpi tete. Te watı ye na kpi eyi la, engu tı eyi aza gara komoko ka-ye, te engu le eyi la. Ah esiti de. Amba ah le de engu za kpara ka Miri Yesu.

40 Amba gbü jia ra, te würüse ngbü ka-ye kpikpi ye la, ah ena areke afa sü.

Dela ngü te ma mala teka ngü la, angü *Nzila Wazi Me sere ngü la fere me-ye.

8

Dene ngü teka so ka faranda

¹ Wü di enga wüna, wü gara yi ngbü egbo nga wü, da emala, ga, “Ani wu ngü fa sü.” Ah fanü, amba yi mere e angbü de mere tadu, da ecu ngü yi teka ngü la de. Angü ah tī fū yi angbü emere wü ngü baka te yi ngbü ele ne de, angü Me ngbü ele de yi le wü bu yi, teka fū yi ato wazi fū ewü gbü ngü ka Me. ² Te yi mala, gü ba, “Ani wu ngü 'buru kpo,” la, ah ka-ye de wu, angü gbü wü ngü la, yi wu ngü mbi mbi nda-yi la fi de. ³ Amba te yi le Me eyi de maguma yi 'buru la, Me ena aceka yi baka züka wü kpara ka-ye.

⁴ Wü gara yi ngbü emala, gü ba, “Te ani zü du so, te wüh ngbü eto fū wü me gbü faranda la, ah de *siti ngü de, angü faranda ka-ye de kükürü rü kükürü, wazi gbügbü na nda ma. Mere Me ka-ye nzö me-ye mürü wazi.” Dela zu ngü fanü. ⁵ Mere bi wü kpara füh kotö ne ngbü emere gele ka wü di enga me. ⁶ Amba nih wu eyi kpo, ga, Me ka-ye ngbee biringbö te di agbü kpī. Engu de Wö nih. Engu de kpara te mere wü e füh kotö ne 'buru me-ye. Engu de kpara te nih to maguma nih eyi fefe na. Kpah bala, Miri ka-nih ka-ye ngbee biringbö, te di de Yesu Kurisito. Ta te Me ngbü ereke kotö ne, ah to wü tima la 'buru

esasaka. Engu kpah de kpara te küwa nih me-ye fi mere badi. ⁷ Ngü la fanü, amba wü gara kpara ladü, te ewü ngbü la fi ekpe cürü wü me ka faranda. Te di bala, te ewü zü du e de te wüh to fü wü me gbü faranda la, wüh ngbü efi, ga, “Ah de zu ngü fanü. Du e la, ah de e ka wü me.” Wüh ngbü eceka ngü la baka te ewü mere siti ngü eyi la. Fü lümü ngü la adu angbü emere ewü, da eto mere bi fingangü gbü nzö ewü.

⁸ Wü di engä wüna, ngü ka e-mazü de kpeke ngü gbü jia Me nda de. Te gara kpara ena amala fü mü, gü ba, mü mere e azü so wü gara nü de, ah esiti de, amba ngü ka so ti areke mü, anga asiti mü, gbü jia Me nda de. ⁹ Ma ngbü emala fü yi kpekpeke, ah le de yi fi nga ngü la mbi mbi mbi. Te mü de kpeke kpara, mü ceka te-mü 'be, de mü mere e asiti fingangü ka wü bu mü de. Angü wüh wu ngü cu baka nda-mü nda-wü de. ¹⁰ Te mü mala, gü ba, “Ngü ka faranda de töndö ngü kükürü,” amba gbü gara sïkpï, fü mü ayia anü angbü eri faranda, angbü ezü du so de te wüh to gbü faranda la. Anga te kiri mü, *kpara ka Yesu Kurisito, koro maka mü da ezü e la, engu ena afi tüngü mü, agü neh fe? Engu ena afi, gü ba, “Apa! Mere kpara ka Yesu Kurisito la ngbü emere kpah gele ka faranda?” Te di bala, engu ena adu afü te-ye amere kpah bala. ¹¹ Te kpara la lügü te-ye du ngbü emere diri gele ka faranda la, fü ah adürü te kaje ka Me teka ngü ka-mü la, dela züka ngü? De mü mere e amala, gü ba, “Ah ba mere ngü de, angü kpara la de töndö kpara te wu ngü mbi mbi de,” mü mere e amala bala de! Angü engu de kpara te Yesu Kurisito

kpi teka aküwa engu. Ah de siti ngü fa sü, te engu ena adürü te kaje ka Me teka ngü ka-mü la. ¹² Te mü ngbü esiti fingangü ka wü bu mü bala la, mü ngbü dela emere ngü te siti fa sü gbü jia Yesu Kurisito. ¹³ Te so de te ma ngbü ezü ne yia egiri da ye asiti fingangü ka wü bu ra la, ma ena ace ace! Ma du azü tine de de de. Angü ma le asiti fingangü ka wü bu ra de.

9

Dene ngü teka ngü ka-ra, Pawülü

¹ Wü di engu wüna, ma je, gü ba, wü gara yi ngbü emala ngü, da efala ra, ga, ma de *mürü tima ka Yesu nda-ra de. Ngü la fanü? Ma de labi ka-yi? Ah bala de! Ma de mürü tima ka Miri Yesu fanü fanü. Kükürü de, angü ma wu Miri Yesu cu de jia ra. Gina kpara te mala ngü ka Yesu Kurisito fü yi neh da? Ah ta de-ra de? Yesu Kurisito tima ra teka amere tima la me-ye. Te di bala, yi ngbü emala, gü ba, ma de mürü tima ka Yesu de, neh teka ne? ² Anga te wü gara kpara ladü gbü wü gara sü, te ewü ngbü emala, gü ba, "Miri Yesu tima ra me-ye nda de," la, amba de-yi, yi ti nda-yi amala ngü la bala kü de. Teku ne, angü yi le ngü, de te Miri Yesu tima a teka amala fü yi ne, gömö ra. Fü yi ato maguma yi fefe teka ngü la.

³ Wüh ngbü emala ngü la bala, teka te ma maka letangü gbü tima ka Yesu Kurisito de, ne? Te wüh yi-ta ra gbü ngü la, dene ngü te ma ena angbü elügü fü ewü. ⁴ Te Miri Yesu tima kpara de ah di emala ngari ni fü yi la, ah ti ati fanü

fanü, te yi ena adi ele ta-ngü te kpara la mba de engä e-mazü. ⁵ Te kpara la de wara ye, ah le kpah de yi le ta-ngü te wara ka la. Dela ngü de te wüh ngbü emere fü wü Petero,* de wü di engä ni ye Miri Yesu, kpah de wü gara mürü tima ka Yesu Kurisito 'buru. ⁶ Te di bala, de-a ake Baranaba, te a di de zu mürü tima ka Yesu Kurisito ne, a le aza e esaka yi nda-a de. A ngbü emere tima ka-a de kpa a, teka amaka jiase, fü a adi ezü e di.

⁷ Yi fi nga ngü la mbi mbi mbi. Wü marajümiya, te ewü emere tima fü miri ka-wü ne, miri la to zü-e fü ewü de? Anga te gara kpara ngbü eceka kpî fütanga rîrû ka gara kiri ye la, wüh tî ale ta-ngü tete de rî-rû la de? Anga te gara kpara ngbü kpah eceka kpî fütanga wü yiti ka mere kpara ka-ye la, wüh tî ale ta-ngü tete de ngu-ka yiti la de?

⁸ Ngü de te ma mala fü yi la, ah gbü jia yi ba kükürü ngü ka kötî? Ah bala de. Angü *Müse ba ta ngü la eyi gbü *Ngari Me, ⁹ gü ba, "Te mü o kpara, de ah mere tima ka-mü agbü yi la, mü mere e ace engu, ao tala de."† Dela *Rîrî ta te Me to fü Müse. Ah mala ngü la ta bala neh teka ne? Bü nzö teka ngü ka tima agbü yi? ¹⁰ Ah bala de. Ah mala ngü la kpah teka ngü ka-a, wü kpara te ewü ngbü endoro de ngari Yesu. Kpah bala, te kpara sö yî ka-ye la, ah tî azü e de gbü yî ka-ye la te gara de? Anga te kpara wa ndo ka-ye la, engu tî azü kümü ndo ka-ye la te gara de?

* **9:5** 9:5 Gara irî Petero de Kefa. † **9:9** 9:9 Mü ena amaka ngü la gbü buku ka Manda nga Rîrî 25:4.

11 De-a, a nda-a baka wü kpara te ewü sö yi, angü a de gina kpara te a mala ngü ka Yesu Kurisito fü yi. Te di bala, ah ti fü a amaka mba enga e-mazü teka tima la de? 12 Te wü gara kpara ngbü emaka letangü esaka yi, teka te ewü ngbü erü yi de ngü ka Yesu la, baka te a di zu de gina wü kpara, te a ri yi de ngü ka Yesu te enga gina ne, de bane yi ena adi ta ele ta-ngü te a, afa nda wü bu a la di ka.

Wü di enga wüna, ma emala ngü ne fü yi kpekpeke, gü ba, ngü la ti fü a bala nda de! Angü a le de de de, teka de a maka mba letangü gbü tima la. Yi fi, gü ba, a mere bala, angü a zu de wü mürü tima ka Yesu Kurisito de? A'a! Ah bala de! A ngbü engbü ka-a gbü cinga bala me-a, kükürü de, angü a ngbü ekpe cürü, gü ba, "Te a za e esaka yi la, ngü la ena atiri yi, teka ato maguma wü fü Yesu Kurisito."

13 Wü kpara de te ewü ngbü emere tima kpa gbü *Mere Kambü ka Me agbü Yerüsalema ne, wüh maka letangü gbü wü e de te wü kpara ngbü eto fü Me ne de? Wü kpara te ewü ngbü ewa wü nü emörö fü Me ne, wüh zü du so, de te ewü ngbü emörö la, de? 14 Ah kpah bala, teka wü kpara te ewü ngbü emala ngü ka Yesu Kurisito fü wü bu wü. Angü Me gü ba, "Ah reke pe te wüh ena amaka letangü esaka wü kpara, te wüh je ngü ka Me gömö ewü ne."

15 Amba nda-ra, ma kpah ngbü rü de kpara, te Yesu Kurisito tima teka amala ngü ka-ye fü wü kpara. Amba ma le aza e biringbö esaka wü kpara, te ewü je ngü ka Me gömö ra ne, nda-ra de. Si-ngü te ma mala ngü la tete bala fü yi,

ah teka aü fingangü ka-yi. Te ma kpi ka tala la, ngü ma. Ma le letangü kpaka kpara nda-ra de. Kükürü de, angü dela ngü te ngbü eto tadu emaguma ra, angü kpara biringbö te le ta-ngü te ra nda ma. ¹⁶ Fanü, ma ngbü de kpara te ngbü emala ngü ka Yesu Kurisito fü wü kpara, amba ma ti te ma ena agbo nga ra gbü ngü la nda-ra de. Kükürü de, angü dela ngü te ma ngbü emere de tete-ra nda-ra de. Dela ka-ye tima te Miri Yesu Kurisito to fere me-ye. Te ma ce da emala ngü kaka-na la, Miri Yesu ena ato kuru te ra teka ngü la ato. ¹⁷ Te ma ena angbü emala ta ngü ka Yesu Kurisito baka ngü ka-ra la, ah ena adi ta 'be, te wü kpara ena adi ele ta-ngü te ra teka tima la. Amba ah ka-ye de tima te Miri Yesu Kurisito to fere me-ye. ¹⁸ Te di bala, ma ti amaka e gbü ngü la 'buru de? Ah bala de. E te ma maka gbü ngü la, ah de mere tadu, te Yesu ngbü eto emaguma ra. Angü ma ngbü emere tima la, baka letangü te ma ngbü eto fü yi kükürü. Dela si-ngü te ma le de yi to e fere, teka tima ka Yesu Kurisito, de ne. Angü tadu ka mamala ngü ka Yesu Kurisito fa ngü ka mamaka jiase ka.

¹⁹ Dene kpah gara ngü te ma ele amala fü yi. Kpara füh kotö sene te ngbü gbü nzö ra nda ma, amba ma o te-ra baka labi me-ra, teka adi emere tima fü wü kpara 'buru. Kükürü de, angü ma le de wü kpara 'buru je ngü ka Yesu Kurisito gömö ra.

²⁰ Te ma ngbü emala ngü ka Yesu Kurisito fü wü di enga *Yisarayele la, ma ngbü efü te-ra kpah baka enga Yisarayele. Fü ra angbü kpah emere diri wü gele, ta te *Müse ba gbü *Ngari

Me ne. Amba ngü ka wü gele la, ma o maguma ra tüngüngü nda-ra de. Ma ngbü emere mba gara wü ngü la kükürü kükürü, teka de wü di enga Yisarayeles, te ewü o maguma wü teka gele ka-wü ne, de wüh di eje ngü ka Yesu Kurisito gömö ra.

²¹ Amba te ma ngbü emala ngü ka Yesu Kurisito fü wü *ganzi kpara la, ma ngbü ece gele ka Müse la ace asidi, angü ma le kpah de wü kpara la je ngü ka Yesu Kurisito gömö ra. Te ma mala, ga, ma ce gele ka Müse la, amba ma ce *Riri ka Me nda-ra de. Angü Yesu Kurisito mala zu riri ka Me eyi fü nih.

²² Kpah bala, te ma ngbü esüka wü kpara te ewü wu ngü mbi mbi de la, ma ngbü emala ngü fü ewü ferrre, angü ngü la ena asiti fingangü ka-ewü. Ma ngbü emere bala, teka de wüh je ngü ka Yesu Kurisito, te ma ngbü emala fü ewü ne. Te ma ngbü engbü neh esüka nguwa ne wü kpara ne la, ma kpa ngü gele ka-ewü nda-ra de, te gele ka-ewü esiti gbü jia Me de la. Ma mere bala kükürü de, angü ngü de te ma ngbü ele de maguma ra, gü ba, ah le de bi wü nguwa wü kpara 'buru füh kotö ne, je ngü ka Me gömö ra, fü ewü aküwa teka ngü la. ²³ Angü ma ngbü ele de wü kpara te nga sü 'buru je ngü ka Yesu Kurisito. Te di bala, ma ngbü emere tima kpekpeke, eto te-ra 'buru, teka adi emala ngü la fü wü kpara, teka te wüh le ngü ka Me eyi gömö ra la, ma ena amaka mere züka tadu gbü ngü la, kpah ba nda-wü.

²⁴ Wü di enga wüna, mere bi wü kpara ngbü 'dö emere tima ka yi, amba wü kpara de te ewü

ena amaka zü afa sü, ah 'duwa mene ewü, te ewü to te-wü teka amere tima la kpekpeke. Te di bala, ah le de yi o kpah to yi teka amere tima ka Yesu kpekpeke, teka fü yi amaka takpa te gara agbü sü ka Me agbü kpī. ²⁵ Fanü, wü kpara te ewü ngbü emere tima ka yī fūh kotö ne, wüh ngbü eo maguma wü 'buru teka adi emere tima kpekpeke. Tekane, angü wüh le de ani maka mere bi e gbü tima la. Amba ngü la ena anza ka-ye anza. Ah ngbü fi nda de. Nda-nih, nih o maguma nih 'buru teka amere tima ka Me, angü te gara kpala, Me ena ato mere takpa fü nih agbü sü ka-ye agbü kpī, te ena adi de takpa te ena angbü fi mere badi.

²⁶ Wü di enga wüna, dela si-ngü te ma to te-ra teka amere tima ka Me di kpekpeke, baka kpara te to te-ye teka ago woro kpekpeke, teka akoro kpa te adu sü, te ni ena arü tete. Kpah bala, te wü kpara ngbü emi te-wü ake kiri ye la, engu ena angbü emi kükürü sü gbü wege? Te vügü la küwa esakaka la, engu ena amere neh baye? Ah ti fü engu adi emi cu küte vügü ka-ye la, teka afa engu. ²⁷ Vügü ka-nih de neh ene? Ah de siti fingangü ka-nih. Te di bala, ah le de nih gü gü de wü siti fingangü ka-nih la, teka ace asidi. Fü nih ao fingangü ka-nih 'buru te Yesu Kurisito. De-ra, te ma ngbü emala ngü ka Yesu Kurisito fü wü bu ra ne, ah le de ma o fingangü ka-ra 'buru tete, angü ma ena alakı gbü takpa ka Me la.

10

Dene kpah gara ngü te ma ele amala fü yi, teka

gele ka wü me ka faranda

¹ Wü di engä wüna, yi ceka te-yi 'be 'be 'be. Yi fi la nga ngü ta te mere te-ye fü wü kundu nih, wü di engä *Yisaraye ta gügü ne. Me tima ta *Müse, teka de ah küwa ewü esaka miri ka wü *Ezepeto. Ah tima ta e baka mandurumba engagira ewü, de ah di esere kaje fü ewü. Fü wü kpara la 'buru angbü efa nga mandurumba la. Fü Me ayia aü züka kaje te ürü aürü etü mere *yi-ngu. Fü wü kpara ayia akö ngu 'buru te kagara sü la. ² Baka te ngü la mere te-ye fü ewü bala, ah baka te wüh to *babatiza eyi fü ewü, angü wüh lala fütanga Müse baka te nih lala fütanga Yesu ne. ³ Te wü kpara la 'buru ngbü endoro tete kpa gbü gü, wüh ngbü ta ezü fi bü mene e biringbö, ta te Me ngbü eto fü ewü gbü wazi ka-ye ne. ⁴ Wüh ngbü ta 'buru enzö ngu biringbö, ta te Me ngbü eto fü ewü. Angü ngu la ngbü ta edü gbü da, baka te Me mala fü ewü. Da la ka-ye ta cu de Yesu Kurisito, angü Yesu Kurisito ta de kpara te ngbü enü de ewü te nga kaje la, da eceka kpï fütanga ewü me-ye. ⁵ Amba fingangü ka-yi gü ba, wü kundu nih la ta 'buru de züka wü kpara gbü jia Me? Ah bala de! Mere bi ewü ta de siti wü kpara gbü jia Me. Fü ewü akpi 'buru agbü gü kpala. Fü ewü ati ewü kpah ciki kpala.

⁶ Yi fi nga ngü la mbi mbi mbi, angü dela ngü te ena ato fingangü fü nih fanü. Wü kpara la ngbü ta ekpi teka *siti ngü ka-wü, te ewü ngbü ta fi emere. Nih mere e ao to nih angbü emere siti ngü, baka ta te ewü ngbü emere la, nda-nih de. Angü nih ena akpi kpah baka ewü la. ⁷ Wü gara

ewü ngbü ta emere gele ka faranda, angü wüh ba gbü *Ngari Me, gü ba, “Wü kpara la ngbü ewa wü nü gbü faranda. Fü ewü adu angbü kötö adi ezü so la. Fü ewü ayia tikpi, akpo elo bi. Fü ewü angbü kpah da emere waza.”* Wü di enga wüna, nih mere e adi emere gele ka faranda de. ⁸ Wü gara ewü ngbü ta kpah emere waza bala, fü Me ayia amörö mere bi ewü baka wü kpara kutu teke biri de füh ye bata (23,000) gbü sikipi biringbö. Nih mere e adi emere waza de. ⁹ Wü gara ewü re ta maguma Me. Fü maguma Me ayia anzu te ewü. Fü Me ayia atima wü kpürü, de wüh di ede ewü. Fü mere bi ewü ayia akpi gbü ngü la. Nih mere e adi ere maguma Me de. ¹⁰ Wü gara ewü ngbü ta kpah edi ngü te Müse, mere kpara de te Me o gbü nzö ewü ne. Fü Me atima *malayika ka-ye, amörö wü kpara la. Yi mere e adi edi ngü te mere kpara de te Me fe engu, o gbü nzö yi, ne de. ¹¹ Wü ngü la mere ta te-wü gbü lakı ka diri wü kpara ta gügü, fü ewü ayia aba, ao gbü Ngari Me ne. Kükürü de, teka de ngü la di erı nih, wü *kpara ka Yesu Kurisito de titine ne.

¹² Yi fi nga ngü la mbi mbi mbi. Te di bala, te yi ngbü efi, gü ba, “Ani ngbü erü kpekpeke gbü wazi ka-ani” la, de yi ceka 'be, angü yi ena atı gbü siti ngü. ¹³ Te mü ti gbü siti ngü la, mü mere e amala, gü ba, “Siti ngü la, ah de ngü ka-ni de, angü *Satana fiti ni me-ye,” ne, mü mere e amala bala de. Angü Satana ngbü ere wü kpara füh kotö ne 'buru, amba Me ti ace nih nda de. Te

* **10:7** 10:7 Mü ena amaka ngü la gbü buku ka Gogo ka wü Yisarayele 32:6.

Satana fiti mü la, Me ena ato wazi fü mü arü di kpekpeke. Siti ngü la tî afa mü nda de, angü Me ena aü kaje, fü mü aküwa tete.

14 Wü di enga wüna, ma ngbü emala fü yi kpekpeke, gü ba, yi ce gele ka faranda asidi. 15 Ma wu eyi, gü ba, yi zu de kpeke wü kpara, amba ah le de yi fi nga ngü la mbi mbi mbi. 16 Yi fi la nga *zü-e ka Me. Nih ngbü eza ndü'ba ka ngu *vinü, fü nih agbo nga Me tengüngü. Fü nih anzö baka te nih ngbü enzö *ngüte de wü Yesu Kurisito. Kpah bala, nih ngbü ekuru ambata da egafa esüka nih. Fü nih azü, baka te nih ngbü ezü küte Yesu Kurisito. 17 Ambata la ka-ye ngbee biringbö. Kpah bala, nih de te nih ngbü ezü ambata la, nih baka kpara biringbö, teka ngü ka Yesu Kurisito. 18 Ah kpah baka gele ka wü di enga *Yisarayeale. Te mere kpara wa nü fü mere Me la, wü kpara eci 'buru, azü du so la. Fü ewü angbü de fingangü biringbö, alala eküte mere Me. 19 Ah kpah bala, te mü zü du so nü, de te wüh to gbü faranda la, ah baka te mü ngbü elala fi gbü gele ka faranda. Fanü fanü, faranda la, wazi gbügbü nda ma. 20 Amba te wüh wa nü gbü faranda la, wüh ngbü efi, gü ba, ani ngbü eto so la fü züka me ka kundu ani, amba wüh ngbü eto so la ka-wü fü *siti wü di enga me. Ah de siti ngü te yi ngbü fi elala gbü gele ka siti wü di enga me de bala. 21 Yi ngbü enzö ngu vinü, baka te yi nzö ngüte de wü Miri Yesu Kurisito, fü yi adu kpah afü te-yi, angbü emere gele ka wü di enga me, te ewü di de wü vügü kaka ne? Dela züka ngü? 22 Yi ele ato kanga emaguma Miri Yesu? Wazi yi

fa nda-ka? Te mamaguma nzu eküte nih la, nih ena aküwa neh baye baye?

²³ Wü gara kpara esüka yi ngbü emala ngü, gü ba, “Ani tì eyi amere wü ngü 'buru, baka te ani ele.” Wayi, amba wü gara ngü ladü, te tì ale ta-ngü te nih de. Kpah bala, wü gara ngü ladü te tì asiti fingangü ka wü bu nih. ²⁴ Yi mere e adi efi bü duu nga yi de. Yi di efi kpah nga wü bu yi, teka fü yi adi eto wazi fü ewü. ²⁵ Te yi maka so, te wüh ngbü ecinzi la, wayi, yi tì eyi ase so la. Yi mere e ayi-ta ngü tengüngü na, gü ba, “Ah de du so te wüh to fü wü me?” ne de. Angü fanü fanü ngü ka so tì asiti yi gbü jia Me nda de. ²⁶ Baka te wüh ba gbü *Ngari Me, gü ba, “Me de mürü wü e füh kotò ne 'buru.”† Te di bala, so la kpah de e kaka-na, ah tì asiti ngü ka-nih nda de. ²⁷ Kpah bala, kiri yi te le ngü ka Me de, te engu i yi teka azü e agba ye la, wayi, yi tì eyi azü e la. Yi mere e ayi-ta ngü teka wuru la de. Wuru tì asiti yi gbü jia Me nda de. ²⁸ Amba te ewü mala fü yi mbölö, ga, “Wuru ne, ah de du so te wüh to gbü faranda la,” de yi mere e azü e la de. Angü kpara, de te mala ngü la fü mü, ngbü eceka mü, anga mü ena ace ngü ka Me, fü mü adu amere siti ngü ya. ²⁹ Fanü, te ah gbü jia mü esiti de la, amba ah ena adi esiti gbü jia kpara la. Te di bala, gara kpara ena amala, gü ba, “Ni tì ace züka ngü ka-ni teka ngü ka wü bu ni de. ³⁰ Angü te ni za zü-e la, fü ni agbo nga Me fefeh na la, wüh ena amala, gü ba, ah esiti, neh baye baye?” Amba ah le de nih mere e adi emere bala de.

† **10:26** 10:26 Mü ena amaka ngü la gbü Ci ka wü Davidi 24:1.

³¹ Wü di engä wüna, dene mere kpeke ngü de te ma ele amala fü yi. Te yi ngbü emere gara ngü, anga yi ngbü ezü e, anga enzö e, anga yi ngbü emere ne ngü ne la, yi mere e afi nga ngü ka-yi de. Yi fi nzö ngü ka Me, teka de wü kpara gbo nga iri Me teka ngü ka-yi la. ³² Yi ceka 'be, angü te fingangü ka wü bu yi siti teka ngü ka-yi la, ah ena adi de siti ngü. Te engu de *kpara ka Yesu Kurisito, anga te engu di de engä Yisarayelee, anga te engu di de kpara te le ngü ka Me de, yi mere e asiti fingangü kaka-na de. ³³ Amba de-ra Pawülü, nda-ra, ma o te-ra teka adi eto tadu te wü kpara 'buru. Ma fi nga ra nda-ra de. Ma ngbü efi nga wü kpara 'buru, teka de wüh to maguma wü fü Yesu Kurisito, fü ewü aküwa fi mere badi.

11

¹ Ah le de yi mere ngü kpaah baka ra, angü ma ngbü emere ngü kpaah baka nda Yesu Kurisito.

Dene ngü te yi ena adi emere,

te yi ngbü ebite te-yi da emere ngü ka Me la

² Wü di engä wüna, ma ele agbo nga yi, angü riri ta te ma ri yi di ne, yi ngbü fi bü da emere. Dela züka ngü. ³ Amba du ngü ladü te laki, te ma ele amala fü yi. Yi wu kpo, ga, Yesu Kurisito de miri ka wü kpara 'buru. Kpaah bala, komoko nda-ye de miri gbü nzö wara ye. Me nda-ye de miri gbü nzö Yesu Kurisito. ⁴ Te ah bala, te komoko rü me-ye esüka wü kpara, teka aku gba fü Me, anga teka amala ngari Me fü ewü, engu mere e agba nzö ye de bongo de. Angü te engu

gba nzö ye agba la, wüh ena afala engu teka ngü la.

⁵⁻⁶ Amba te ah de würüse te rü me-ye esüka wü kpara, teka aku gba fü Me, anga te engu ngbü emala ngari Me fü wü kpara la, ah le de engu gba nzö ye agba fanü, angü engu ena ato lümü te watı ye. Kükürü de, angü te engu gba nzö ye de la, wüh ena aceka engu ge baka te engu woro su-nzö ye aworo la. Angü gbü gele ka-yi, te würüse woro su-nzö ye aworo la, ngü la ena ato lümü fefe afa sü. Te di bala, ah le de ah angbü egba nzö ye agba de bongo.

⁷ Ah ti fü komoko agba nzö ye de bongo de. Teka ne, angü Me mere komoko gegege baka ye. Te wü kpara ngbü eceka komoko la, wüh ena angbü egbo nga iri Me teka ngü kaka. Teka ngü ka würüse, ah le de engu gba nzö ye agba de bongo. Teka te wü kpara wu würüse la, fü ewü angbü egbo nga iri watı ye na teka ngü kaka, angü Me reke würüse gbü komoko.

⁸⁻⁹ Angü gbü siki te Me mere gina wü kpara füh kotö sene ne, ah mere ta komoko te enga gina, ge baka ye. Fü ah adu agbi sajikara komoko la, areke würüse gbügbü, teka de engu le ta-ngü te watı ye la.* ¹⁰ Te di bala, ah reke fa sü, te würüse ena adi egba nzö ye agba de bongo, teka asere fü wü kpara füh kotö sene, kpah de wü kpara agbü kpi, gü ba, engu ngbü eyi esa riri ka watı ye.

¹¹ Amba yi fi la nga gara ngü dene, Me reke komoko ake würüse 'buru biringbö. Würüse

* **11:8-9** 11:8-9 Mü ena amaka ngü la gbü Gina Ngü 2:18-24.

tí angbü kpikpi ye de. Komoko tí kpah angbü kpikpi ye de. ¹² Te engá gina, Me za sajikara komoko, adu afü wüürüse tete. Enatikine dene, wüürüse ngbü ebí wü komoko kpah me-ye, angü Me mere ngü la me-ye bala.

¹³ Yi fí nga ngü la mbi mbi mbi. Te wüürüse ngbü eku gba fü Me gbü jia wü kpara, te ah gba nzö ye agba de la, ngü la ena adi mbi? ¹⁴ Dela gele ka wü kpara füh kotö ne de? Te komoko ngbü de mere kala su-nzö ye fa sü la, ah 'be? Wü kpara 'buru ena angbü emü engu amü. ¹⁵ Amba te ah de wüürüse de mere kala su-nzö ye la, ah ena areke afa sü gbü jia wü kpara, fü ewü adi egbo nganga, ga, "Ah su fa sü." Angü Me to kala su-nzö fefe na, teka de ah gbala te-ye, ah ni nzönzö.

¹⁶ Amba te yi le de wü wüürüse gba nzö wü de la, dene ngü te ma ena alügü fü yi. De-a, wü *mürü tima ka Yesu Kurisito 'buru, a ngbü erí wü kpara bala, gü ba, ah le de wü wüürüse di egba nzö wü agba, kpah de gara wü *kpara ka Yesu Kurisito gbü gara wü sü 'buru.

Dene ngü te yi ena adi emere teka zü-e ka Me

¹⁷ Gbü mene ngü dene, ma tí agbo nga yi de, angü ngü te yi ngbü emere ne, ah de züka ngü nda de. ¹⁸ Angü ma je nga yi, gü ba, te yi bití te-yi tundu, teka azü zü-e ka Me la, yi ngbü eye süka yi kpikpi yi kpikpi yi. Gbü jia ra, ngü la, ah de wu de. ¹⁹ Yi ngbü efí neh baye? Yi ngbü efí, gü ba, "Ah le de ani di eye süka yi, teka fü ani adi ewu mene wü kpara, te ngü ka-wü reke areke gbü jia Yesu Kurisito," ne? ²⁰ Yi ngbü

ebiti te-yi, gü ba, “Ani ena azü *zü-e ka Me,” amba ngü de te yi ngbü emere ne, ah baka ngü de te Miri Yesu Kurisito mala ne nda de. ²¹ Angü wü gara yi ngbü ezü kpah bü züka e-mazü kawü, te ewü koro di me-wü. Fü ewü angbü esika di, o wü gara kpara nda-wü engbü de tala te wü. Wü gara ngbü nda-wü enzö fi efa sü, fü ewü angbü eküya di. ²² Dela neh ene ngü ne? Gba yi ma? Te ah bala, ah le de yi di ezü wü gara e ka-yi la ciki agba yi kpala. Yi mere e angbü ekpa ngü wü kpara ka Me bala de. Angü ngü te yi ngbü emere la ngbü eto lümü te wü kpara, te e ka-ewü di ma ne, efa sü. Ma ena amala fü yi, agü neh fe, teka ngü la? Ma gbo nga yi? Ma ti agbo nga yi teka ngü la nda-ra de!

²³ Ngü ka zü-e ka Me te ma mala tîne fü yi te enga gina ne, ma je ngü la gömö Miri Yesu. Gbü sikipi te wüh to engu fü wü vügü kaka tete, etamurago la, Miri Yesu ngbü ta ezü e de wü *kpara ka-ye. Fü engu aza ambata, ²⁴ agbo nga Me tekaka. Fü ah akukuru tütü na, agafa fü ewü, gü ba, “Dene küte ra, te ma to fü kpi tüngü yi. Yi ngbü da emere ngü la fi bala sidi nga ra, teka fü yi adi efi nga ra tete.” ²⁵ Te wüh zü e la nza tete, fü ah aza ndü'ba de ngu *vinü gbü ye, ato fü ewü kpah bala, gü ba, “Dene *ngüte ra. Yi nzö enzö, baka te yi ngbü enzö *ngüte de wü Me. Yi di emere fi bala, teka fü yi adi efi nga ra tete.”

²⁶ Te di bala, yi fi nga ngü la mbi mbi mbi. Te yi ngbü ezü zü-e ka Me, da enzö ngüte Yesu Kurisito la, yi ngbü dela esere ngü ka kpi ka Yesu Kurisito fü wü kpara. Yi di fi emere ngü la bala,

zalü akoro di gbü sīkpī, te Miri Yesu ena adu akoro tete fūh kotö ne. ²⁷ Te di bala, te yi ngbü enzö ngüte Yesu Kurisito baka kükürü e la, ah ge baka te yi ngbü ekpa ngü ngüte Yesu Kurisito la. ²⁸ Yi mere bala de. Ah le de mü wu ngü te di emaguma mü kpo kpo kpo, fü mü areke feke. Fü mü adu anzö ngüte Yesu Kurisito. ²⁹ Yi ceka 'be, angü te yi ngbü enzö ngüte Yesu Kurisito baka kükürü e, yi ena amaka mere kuru gbü ngü la. ³⁰ Dela si-ngü te keke ngbü emere wü gara yi, fü wü gara yi angbü ekürü. Wü gara kpara kpi kpah eyi teka ngü la. ³¹ Ah reke fa sü te nih ena afü maguma nih, angü Miri Yesu ena ato kuru te nih. ³² Me ngbü eto kuru fü nih kükürü de. Ah baka wö ye jaji te ngbü esüma ye ye, teka de ah je riri. Me ngbü erī nih kpah bala, teka de nih fü maguma nih, fü nih aküwa te gara, gbü *adu sīkpī te engu ena adu, teka ato kuru te mene wü kpara, te ewü le ngü kaka de ne.

³³ Wü di engu wüna, dela ngü te ma le amala fü yi. Te yi biti te-yi, teka azü zü-e ka Me la, yi fi kpah nga wü bu yi, da ecī nga ewü. Yi mere e angbü de kü te yi de. ³⁴ Te tala ngbü emere yi efa sü la, ah le de yi di ezü e ka-yi kpa gba yi, teka fü yi adu azü zü-e ka Me te züka kaje. Teka ne de, angü yi ena amaka kuru gbü ngü la.

Wü gara ngü kpah ladü, te ma le amala fü yi gbü ngü la. Ma ena amala fü yi sidi, gbü sīkpī te ma ena adu akoro tete kpaka yi agbü Korinito kpala.

Dene ngü teka wazi ka Nzila Wazi Me

¹ Wü di engä wüna, ma ngbü ele de yi reke fingangü ka-yi, teka ngü ka wazi ka *Nzila Wazi Me, mbi mbi mbi. ² Ta te engä gina, o yi le ngü ka Yesu Kurisito la de ne, yi ngbü ta fi emere gele ka wü di engä me. Wüh ngbü ta efiti yi, fü yi angbü edürü te wü siti kaje. ³ Ma ngbü emala fü yi kpekpeke, gü ba, ngü ka Nzila Wazi Me ka-ye kpikpi ye, ah baka ngü ka wü di engä me nda de. Te kpara ngbü emala ngü de wazi ka Nzila Wazi Me la, engu ti eyi asoko Yesu? Ah bala de! Te gara kpara mere ngü bala la, amba ah ka-ye de ngü ka wü di engä me. Kpah bala, te kpara mala ngü, gü ba, "Yesu de Miri ka-ni," engu mala ngü la bala zu de wazi, te Nzila Wazi Me to fefe na me-ye fanü fanü.

⁴ Nzila Wazi Me ngbü eto wazi fü nih, fü nih adi emere tima ka Me di kpikpi ye kpikpi ye. Amba Nzila Wazi Me ka-ye ngbee biringbö. ⁵ Miri Yesu Kurisito to tima fü nih kpah kpikpi ye kpikpi ye, amba Miri te ngbü gbü nzö wü kpara la, da eceka nga ewü, ka-ye ngbee biringbö. ⁶ Nih ngbü emere tima ka Me te wü kaje kpikpi ye kpikpi ye, amba Me ka-ye ngbee biringbö, te ngbü eto wazi teka wü tima la 'buru me-ye.

⁷ Nzila Wazi Me ngbü eto wazi fü wü kpara kükürü de. Ah ngbü eto teka de kpara la le tangü te wü bu ye di. ⁸ Nzila Wazi Me ngbü eto wazi fü wü gara kpara, de wüh wu si-ngü gbü *Ngari Me mbi mbi mbi, teka de wüh di emala si-ngü la fü wü bu wü. ⁹ Ah ngbü eto wazi fü wü gara kpara, de wüh le ngü ka Me de maguma

wü biringbö, gü ba, “Me ti eyi amere wü ngü 'buru.” Ah ngbü eto wazi fü wü gara kpara, teka de wüh di eküwa wü mürü keke. ¹⁰ Ah ngbü eto wazi fü wü gara kpara, de wüh di emere kpeke ngü di. Ah ngbü eto wazi fü wü gara kpara, de wü di emala ngari Me di fü wü bu wü. Ah ngbü eto wazi fü wü gara kpara, de wüh di eye süka ngü di mbi mbi mbi, teka awu, anga ngü la koro esaka Nzila Wazi Me fanü ya. Ah ngbü eto wazi fü wü gara kpara, fü ewü adi ero mö gbü ganzi wü mö, te Nzila Wazi Me to fü ewü, te wü kpara je ngü gbügbü na de. Ah ngbü eto wazi fü wü gara kpara, teka de wüh di eje ngü gbü ganzi mö la, fü ewü adi emala si-ngü gbügbü fü wü bu wü. ¹¹ Nzila Wazi Me ka-ye biringbö. Ah ngbü eto wazi fü wü kpara kpikpi ye kpikpi ye, baka te engu ngbü ele.

¹² Ah baka ngü ka ngbüükü kpara. Küte kpara ka-ye ngbüükü biringbö, amba wü e eküküte fa sü, baka wü kpakpa, wü lölö, de wü gara na. Kpah bala, nih wü *kpara ka Yesu Kurisito, nih baka küte Yesu Kurisito ngbee biringbö.

¹³ Nih 'buru kpikpi nih kpikpi nih. Wü gara nih de wü di enga *Yisaraye, wü gara nih de wü *ganzi kpara. Wü gara nih de wü mere kpara, wü gara de wü kükürü kpara. Amba te wüh to *babatiza tete fü nih, Nzila Wazi Me dunda nih eyi eküte Yesu Kurisito. Fü Nzila Wazi Me biringbö la angbü emagama nih, teka ao magama nih biringbö.

¹⁴ Küte kpara ka-ye e biringbö, amba ah ka-ye kpah de mere bi wü e te ye, baka wü lö, wü kpa, wü güje, de wü jia. Wü e la 'buru eküte

kpara biringbö, de tima ka-wü kpikpi ye kpikpi ye, kpah baka nih wü kpara ka Yesu. ¹⁵ Te lö mü mala ngü, gü ba, “Tima ka-ni baka nda kpa nda de. Te ah bala, ni de e eküte kpara la nda-ni de,” dela züka ngü? Lö mü ti eyi amala ngü bala? ¹⁶ Anga te güje mü ena amala nda-ye, agü ba, “Ni de jia nda-ni de, te ah bala, ni de e eküte kpara la nda-ni de,” dela züka ngü? Güje mü ti eyi amala bala? ¹⁷ Te ngbürükü kpara ena adi ta 'buru jia la, ah ena aje ngü, neh baye baye? Anga te ngbürükü kpara ena adi ta 'buru bü güje la, ah ena aje se e, ta neh baye baye? ¹⁸ Me o wü e eküte nih kpikpi ye kpikpi ye, baka te engu le. ¹⁹ Te ngbürükü kpara ena angbü ta 'buru e biringbö la, ah ena amere tima neh baye?

²⁰ Wü e sibi eküte kpara fa sü, amba ah kaye bü ngbürükü kpara biringbö. ²¹ Jia kpara ti eyi amala fü kpa kpara, gü ba, “Ma le mü de?” Ngü bala ma! Anga te nzö kpara mala kpah fü lö, gü ba, “Ma le mü de,” la, ngü bala kpah ma! ²² Wü gara e ladü eküte nih, te nih ngbü eceka baka kükürü e. Te wü e la ena adi ta ma la, küte nih ti angbü zürü ne, de. ²³ Wü gara e ladü eküte nih, te di de e ka lümü. Te di bala, nih ngbü eto bongo te nih teka ngü la, teka ne de, angü wü kpara ena adi ewu. ²⁴ Wü gara wü e eküte nih te su asu gbü jia wü kpara, baka gbüra nih, nih to bongo tete de. Me reke wü ngü la 'buru me-ye bala. ²⁵ Küte kpara ti aye süka ye kpikpi ye kpikpi ye de. Kpah bala, de-nih, te nih di de wü *kpara ka Yesu ne, nih ti aye süka nih kpikpi nih kpikpi nih de, angü nih tine eyi küte Yesu Kurisito ngbürükü biringbö. Me ngbü

ele de nih le te-nih esüka nih ale, kpah gegege baka te küte nih di de ngbürükü e biringbö ne. ²⁶ Angü te gara e eküte mü ngbü eke te mü ake, baka kpa mü, anga lö mü la, soko mü ti ake 'buru ake de? Te biri e eküte mü ngbü de tadu, baka bu mü la, soko mü ti angbü kpah 'buru de tadu de? Ah kpah bala teka nih, wü kpara ka Yesu. Te gara kpara esüka nih ngbü de cinga, ah le de nih ngbü kpah de cinga, teka ngü kaka. Te gara kpara esüka nih ngbü de tadu la, ah le de nih ngbü kpah 'buru de tadu tekaka.

²⁷ Wü di enga wüna, yi 'buru de küte Yesu Kurisito. Kpah bala, de-yi biri biri 'buru, yi baka wü e eküte Yesu Kurisito. ²⁸ Me o nih eyi 'buru wü kpara ka-ye, de wü tima ka-nih kpikpi ye kpikpi ye. Gina wü kpara te engu fe ewü, ah de a, wü *mürü tima ka Yesu Kurisito. E'ba'basu wü kpara, ah de mene ewü, te ewü ngbü emala ngari Me fü wü kpara ne. Ebabata wü kpara, ah de mene ewü, te ewü ngbü erī wü kpara ka Me de riri kaka. Sidi nga ngü la, fü Me adu ato wazi fü wü gara kpara, fü ewü adi emere kpeke ngü, te komö wü kpara ngbü egu kaka 'buru agu. Fü engu afe wü gara kpara, fü ewü angbü eliki keke te wü kpara. Fü engu ato wazi fü wü gara kpara, de wüh di ele ta-ngü te wü bu wü. Fü engu ato wazi fü wü gara kpara, teka adi ereke ngü esüka wü kpara. Fü engu ato kpah wazi fü wü gara kpara, teka de wüh di ero mö gbü lara gara ganzi mö, te *Nzila Wazi Me to fü ewü. ²⁹ Yesu Kurisito fe wü kpara 'buru baka cögbörö wü mürü tima nda de. Wü kpara 'buru ti amala ngari Me, akoro di kpini te nga riri na

ne, nda-wü de. Wü kpara 'buru ti ari wü bu wü de riri ka Me ne de. Wü kpara 'buru ti amere kpeke lara ngü kpah de. ³⁰ Wü kpara 'buru ti aküwa wü mürü keke kpah de. Wü kpara 'buru ti amala ngü gbü mö, te Nzila Wazi Me ngbü eto ne, kpah de. Nzila Wazi Me to wazi fü wü kpara 'buru, teka aje si-ngü gbü mö la, teka adi efa sisi na fü wü bu wü ne, kpah de. Angü engu ye süka tima la aye, baka te engu le. ³¹ Te ah tine eyi bala la, de mü to maguma mü, teka amere zu tima ka Me, te ena ato tadu tete.

Dene ngü teka le-te

Wü di engu wüna, ma ngbü emala fü yi, gü ba, ah le de yi di ele te-yi esüka yi ale. Angü dela ngü te reke te Me fa wü gara ngü 'buru.

13

¹ Angü te mü ti eyi amala mö ka wü kpara fuh kotö ne 'buru, kpah de mö ka wü *malayika ka Me agbü kpä, amba te mü le wü bu mü de la, mü ka-mü baka kono, te wüh ngbü eu bü kükürü kükürü bala. ² Anga te mü ti eyi amala ngari Me, anga mü ti kpah eyi awu wü kpeke ngü ka Me 'buru areke areke la, ngü ma. Anga te mü to maguma mü 'buru fü Me, fü mü angbü de wazi teka amere wü cögbörö kpeke ngü di la, te mü le wü bu mü de la, ngü ka-mü la ka-ye 'buru de kükürü ngü. ³ Anga te mü to jiasse de wü e ka-mü 'buru fü wü mürü cinga, anga te mü to te-mü di akpi teka ngü ka Yesu Kurisito, te mü le wü bu mü de la, wü ngü ka-mü la 'buru reke gbü jia Me nda de.

⁴ Te mü le wü bu mü de maguma mü 'buru la, mü ena adi emere züka ngü fü ewü. Te wüh mere siti ngü fü mü la, mü ena aboro siti ngü ka-ewü la aboro. Mü ti akpi gümü e ka-ewü de. Kpah bala, mü ti agbo nga mü de. Mü ti akpa ngü ewü kpah de. ⁵ Te mü le wü bu mü de maguma mü la, mü ti ato lümü te ewü de. Mü ti adi efi bü nzö ngü ka-mü ne de. Maguma mü ti kpah angbü enzu eküte ewü kere kere ne de. Mü ti kpah ati ngü ka wü bu mü guvu mü de. ⁶ Te mü le wü bu mü de maguma mü, te gara ewü mere ngü sisiti, anga dürü ngü gbü jia mü la, ah ena areke te mü? Ah bala de. Ngü de te ena areke te mü 'duwa te engu ngbü emere züka ngü. ⁷ Te mü le kiri mü de maguma mü la, mü ti eyi aboro wü siti ngü kaka-na. Mü ena angbü eo maguma tete gbü wü sikpi 'buru, mü ena angbü kpah eo to mü tete. Mü ti ace engu nda-mü de.

⁸ Te mü le wü bu mü de maguma mü 'buru la, ngü la ti anza de. Amba te mü ngbü eto ngari Me fü wü kpara la, ngü la ena anza anza fanü. Anga teka ngü ka maro mö gbü ganzi mö, te *Nzila Wazi Me to fü mü ne, ngü la ena anza ka-ye kpah anza. Te mü ti eyi angbü ewu si wü ngü 'buru la, ngü la ena anza ka-ye kpah anza. ⁹ Kükürü de, angü baka te nih ngbü engbü füh kotö sene ne, nih ti eyi awu ngü ka Me mba cükü'daye. Te di bala, nih ngbü emala ngari Me fü wü bu nih kpah mba cükü'daye. ¹⁰ Amba te gara, te nih ena angbü agbü sü ka Me agbü kpi, nih ena awu wü ngü 'buru. Ngü te nih wu mba cükü'daye enatikine ne, ah ena adu angbü te nga jia nih ba enga ngü. ¹¹ Ta gügü, te ma di la mba jaji

ne, ma ti aro mö 'be 'be ne de. Fingangü ka-ra mbi bane ne kpah ma. Angü ngü ka wü jaji ka-ye bala. Amba te ma ga koro mere komoko tete, fü ra adu ace ngü ka jaji la asidi. ¹² Titine dene, nih baka wü jaji, angü nih wu ngü ka Me mbi mbi la de. Ngü ka Me te nih ngbü emere ne, ah ka-ye la baka kuru ngü gbü roto. Amba te gara, te nih ena angbü de wü Me agbü kpî, nih ena awu jia Yesu Kurisito, fü nih adu awu wü ngü ka Me 'buru areke areke, kpah baka te engu ngbü ewu wü ngü ka-nih 'buru ne.

¹³ Te di bala, wü di engu wüna, dene ngü te ma le amala fü yi. Titine wü cögbörö ngü ladü bata, te Me ngbü ele de nih di emere. Te mü to maguma mü eyi fü Me la, ngü la ti anza de. Te mü ngbü eo jia mü teka dudu ka Yesu Kurisito, ngü la ti anza kpah de. Te mü le wü bu mü de maguma mü, ngü la ti anza kpah de. Mere ngü te fa wü bu ye 'buru, esüka wü ngü de bata ne, ah de ngü ka le-te.

14

¹ Te di bala, ah le de yi to te-yi adi ele wü bu yi de maguma yi 'buru.

Dene ngü teka maro mö gbü ganzi mö,

te Nzila Wazi Me ngbü eto

Ah le de yi yi-ta Me, teka de engu to wazi ka *Nzila Wazi ye fü yi. Gina mere ngü te ena ale ta-ngü te wü kpaha, ah de wazi teka angbü emala ngari Me di. ² Kükürü de, angü te mü ro mö gbü gara ganzi mö te Nzila Wazi Me sere fü mü me-ye la, wü bu mü ena aje si-ngü la, neh baye baye?

'Duwa Me te ena aje si-ngü la ka-ye me-ye. Angü ngü te mü ngbü emala la, Nzila Wazi Me to wazi la fü mü me-ye, teka fü mü adi emala wü ngü de te wü kpara ti aje de. ³ Amba te mü ngbü emala zu ngari Me fü wü bu mü, wüh ena aje ngü la areke mbi mbi mbi, fü ngü la ato wazi fü ewü. ⁴ Te mü ngbü emala ganzi mö, te wü bu mü je de, mü ena amaka wazi la ka-mü nzö me-mü. Amba te mü ngbü emala ngari Me la, mü ngbü dela eto wazi fü wü kpara 'buru. ⁵ Te yi ena aci 'buru angbü ero mö gbü ganzi mö te Nzila Wazi Me to fü yi, ah esiti de. Amba te yi ena aci 'buru adi eto ngari Me la, ah ena areke afa cu sü. Ngü ka kpara te ngbü eto ngari Me, fa ngü ka kpara te ngbü emala ngü gbü ganzi mö te Nzila Wazi Me to fefe. Angü ngü de te ewü emala gbü ganzi mö la, ah ti ato wazi fü wü kpara de. 'Duwa te gara kpara ladü sela te Nzila Wazi Me to wazi eyi fefe na, teka de engu wu si-ngü gbü ganzi mö la, fü ah amala fü wü bu ye. ⁶ Wü di enga wüna, ta te ma ena akoro kpaka yi kpala, angbü ero mö gbü mö te Nzila Wazi Me to fere, te yi je ngü gbügbü de la, ah ena ato wazi fü yi, neh baye baye? Amba, te ma ngbü emala fü yi ngü ka Me, de te engu to fere, de ma mala ne, anga te ma ngbü eri yi de riri ka Me, dela ngü te ena ato wazi fü yi, areke maguma yi fanü.

⁷ Yi fi nga ngü ne mbi mbi mbi. Te kpara ngbü emi gambi, bü faaa, baka te jaji ngbü emi e me-ye la, wü kpara ena abi ci, alo bi areke te nganga, neh baye baye? ⁸ Anga te kpara ngbü eu kono teka gü bü 'daaa, wüh je ngü gbügbü reke de la,

wü kpara ena awu neh baye, fü ewü areke te-wü teka gü? ⁹ Teka ngü ka-yi, ah kpah bala. Te yi mala ngü reke areke de la, wü kpara ena aje, neh baye baye? Ngü ka-yi ena adi ka-ye baka kükürü ngü. ¹⁰ Mere bi mö ka wü kpara füh kotö ne ladü fa sü, te di kpikpi ye kpikpi ye, si-ngü gbügbü na kpah kpikpi ye kpikpi ye. ¹¹ Te kpara mala ngü fü yi gbü mö ka nguwa ye, te yi je ngü gbügbü de la, yi tî aje si-ngü gbü ngü de te engu mala fü yi la kpah de, angü engu de ganzi kpara.

¹² Wü di enga wüna, ma wu eyi, gü ba, yi ngbü ele de Nzila Wazi Me to wazi fü yi teka amere tima di. Te di bala, ah le de yi yi-ta Me, de ah tima Nzila Wazi ye fü yi, teka fü yi amere wü ngü, te ena ato wazi fü wü bu yi. ¹³ Kpah bala, te Nzila Wazi Me to wazi fü mü teka aro mö gbü ganzi mö, te wü bu mü je de, de mü yi-ta Me, teka de engu to kpah wazi fü mü, teka de mü wu si-ngü la mini, teka fü mü adi esere sisi na fü wü bu mü. ¹⁴ Te mü gbo nga Me gbü mö te wü bu mü je de la, fingangü ka-mü wu si-ngü la nda de. Mü ngbü egbo nga Me dela nzö de wazi ka Nzila Wazi Me te di emaguma mü. ¹⁵ Ah le de mü gbo nga Me de maguma mü 'buru, de fingangü ka-mü kpah mini. Ah kpah bala, teka wü ci ka Me. Ah le de yi bî wü ci la de maguma yi, kpah de fingangü ka-yi mini. ¹⁶ Te mü ngbü egbo nga Me gbü ganzi mö la, wü gara kpara tî aje ngü la de. Te di bala, wüh tî ale ngü ka-mü la kpah de. ¹⁷ E-wu neh da, mü ngbü egbo nga Me ereke areke, amba ngü la tî areke maguma wü bu mü de.

¹⁸ Nda-yi, yi ngbü egbo nga yi, gü ba, ani wu da ero mö gbü mö te Nzila Wazi Me sere fü ani ne fa sü. Amba nda-ra, ma gbo nga iri Me fa sü, angü ma ngbü ero mö gbü mö, te Nzila Wazi Me sere fere, fa yi 'buru di ka. ¹⁹ Amba te ah esüka wü kpara la, ma le adi emala ngü, te wü bu ra ti eyi adi eje 'buru. Te ma mala di bü mba enga ngü cükü'daye, te wüh ti eyi aje sisi na la, ah reke cu fa sü, fa mere bi wü ngü, te wüh ti aje sisi na de ne.

²⁰ Wü di enga wüna, yi fi nga ngü ne mbi mbi mbi. Yi ce fingangü ka wü jaji asidi. Ah le de maguma yi ngbü baka nda wü jaji, angü wü jaji ti ngü emaguma wü nda-wü de. Amba teka fingangü, yi ngbü baka wü cögbörö kpara de fingangü gbü nzö wü. ²¹ Yi ngbü efi nda-yi, gü ba, ani de kpeke kpara, teka te ani ngbü ero mö gbü ganzi mö, te Nzila Wazi Me sere fü ani la, te wü bu ani ti aje nda-wü de ne. Me mala teka ngü la gü neh fe? Wüh ba ta gbü *Ngari Me, gü ba dene, "De-ni, Me, ni ena atima wü *ganzi kpara kpaka wü kpara ka-ni, teka ato kuru te ewü. Angü wüh ena angbü emala ngü ka-ni fü ewü gbü ganzi mö, te ewü je ngü gbügbü de. Amba wüh ti ale ngü ka-ni la nda-wü fi de!"*

²² Te yi biti te-yi teka agbo nga Me, te mere bi yi ngbü ero mö gbü ganzi mö la, ah ena asere fü wü kpara, te ewü le ngü ka Me de, ga, Me ngbü emala ngü la gömö yi me-ye fanü. Amba Me ngbü emala ngü la neh fü wü da? Ah ngbü emala ngü la fü wü kpara, te ewü le ngü kaka de,

* **14:21** 14:21 Mü ena amaka ngü la gbü buku ka Yisaya 28:11-12.

teka fü ewü awu wazi ka-ni, Me. Amba te kpara ngbü eto ngari Me fü yi, gbü mö te wü kpara je si-ngü gbügbü na kpo la, ngü la ena asere fü yi, gü ba, Me ladü tundu de ani, teka ato wazi fü ani.

²³ Ah kpah bala, te yi biti te-yi tundu, fü gara kpara biringbö, te le ngü ka Yesu la de, akoro angbü esüka yi, fü yi angbü ero mö ka-yi 'buru gbü mö te wü kpara je ngü gbügbü na de la, kpara la ena afi, ga dene, yi ka-yi 'buru wü mürü maröfö. ²⁴ Amba te engu maka yi te yi ngbü 'buru emala ngari Me gbü mö de te engu je kpo la, ngü la ena arı gbü nzönzö. Fü ngü la amofu mamaguma teka wü *siti ngü kaka. Ngü la ena ato kpah mere fingangü fefe na, fü ah afü maguma ye. ²⁵ Teku ne de, te ngari Me la maka ngü te kpara la wo awo emaguma ye, ah ena ato cürü fefe na afa sü, teka te engu je ngü la cu gömö kpara de te to ngari Me la. Teku ngü la, engu ena anda'ba te-ye engagira Me, gü ba, "Fanü Me ladü de yi tundu."

Dene ngü te yi ena adi emere, te yi biti te-yi,

teka agbo nga iri Me la

²⁶ Wü di engu wüna, nih ena amere baye, te nih biti te-nih teka agbo nga Me la? Ah le de yi mere wü ngü 'buru te züka kaje. Te gara kpara esüka yi ena adi de ci emaguma ye teka agbo nga Me di la, ah mbi. Anga, te nda gara kpara nda-ye di ngü te koro kpaka Me, teka arı wü bu ye di la, ah esiti de. Anga te gara kpara kpah de nda-ye ngü, te engu ele amala gbü ganzi mö, te gara kpara nda-ye di kpah ladü te je si-ngü la, amala

fü wü bu ye la, ah esiti kpah de. Amba gbü ngü la 'buru, ah le de yi gürü mene ngü de te ena ato wazi, fü ah areke maguma wü kpara 'buru. ²⁷ Te wü kpara ladü 'basu, anga bata, te ewü ele aro mö gbü ganzi mö la, ah le de wüh mere ngü la biri biri. Ah le kpah de gara kpara mala si-ngü la fü wü bu ye. ²⁸ Te kpara te ena amala si-ngü la fü wü kpara nda ma la, ah le de wüh mala ngü gbü ganzi mö engagira wü bu wü de. Wüh nga tüü, wüh mala ngü la ciki emaguma wü, angü Me ena aje ngü la me-ye.

²⁹ Ah kpah bala, teka mene ewü, de te ewü ngbü eto ngari Me ne. Ah le wü kpara 'basu anga bata. Wü bu wü ngbü nda-wü angbü, adi eje, da efi ngü de te wüh ngbü erü ewü di ne. ³⁰ Te gara kpara biringbö ngbü eto ngari Me, fü gara kpara ayia tikpi, teka amala gara ngü te Me sere fefe, te ah bala la, de gina kpara la nga nda-ye anga, teka ace sü fü kiri ye la. ³¹ Te yi ngbü 'buru emala ngari Me, ah de züka ngü, amba ah le de yi mala biri biri. Kükürü de, angü ah le de yi je wü ngü la kpah 'buru tenga yi, teka amaka wazi gbügbü na. ³² Wü kpara te Me ngbü etima ngü te komö ewü, ah de ngü ka-ewü, anga wüh ele amala ngü la neh elaye? Anga, ah le de wüh ci nga wü bu wü, de wüh nza nda-wü ngü feke. ³³ Me tima nih teka adi ero mö bü 'daaa ne nda de. Ah to gu maguma fü nih 'buru, teka adi emala ngü ka-ni, ka Me, te züka kaje. Yi di emere wü ngü 'buru mbi, kpah baka te wü gara kpara ka Me gbü wü gara sü ngbü emere ne.

³⁴ Ah kpah bala, te yi ngbü ebite te-yi, ah le de wü würüse nga nda-wü anga. Wüh ro mö

esüka wü de. Ah le de wüh di eje wü ngü, baka ta te wüh ba gbü *Ngari Me. ³⁵ Te gara ngü ladü, te ewü je reke mbi mbi de la, ah le de wüh du yi-ta wü watī wü sidi, o wüh du eyi kpa ekötī. Angü te wü würüse ngbü ero mö gbü lö-ra, te wüh ngbü eto ngari Me tete la, ah esiti.

³⁶ Dela ngü te ma le amala fü yi, yi di emere wü ngü 'be 'be 'be, baka wü gara kpara ka Me gbü wü gara sü 'buru. Yi mere e afi, gü ba, “Ani wu ngü fa nda wü bu ani ne,” de, angü yi de gina wü kpara, te yi kpo de ngü ka Me me-yi ne, de.

³⁷ Te kpara mala, gü ba, “Nzila Wazi Me to wazi eyi fü ni,” te ah bala, engu tī eyi ale, ga, ngü de te ma ba ne, ah de ngü ka Miri Yesu Kurisito fanü.

³⁸ Te kpara le ngü ka-ra ne de, mü mere e ale ngü kaka-na nda-mü kpah de.

³⁹ Wü di enga wüna, dela ngü te ma ele amala fü yi, yi to maguma yi 'buru teka adi emala ngari Me fü wü kpara. Amba te wü gara kpara ele aro mö gbü ganzi mö te Nzila Wazi Me to fü ewü la, yi mere e atiri ewü de. ⁴⁰ Amba ah le de yi di emere wü ngü la 'buru te züka kaje, baka ngü te ena atī kpini gbü jia wü kpara, kpah gbü jia Me.

15

Dene ngü ka züzükü ka wü kpara gbü kpi, teka ngü ka Miri Yesu

¹ Wü di enga wüna, yi fi la nga kpi bete züzükü ka Yesu Kurisito, ta te a mala fü yi gügü ne. Dela ngü ta te yi le, fü yi adu azoro de kpa yi 'basu.

² Titine yi lala eyi kpekpeke te ngü la. Te di bala, yi ena aküwa aküwa fi mere badi teka ngü la.

Amba, te ngü ka züzükü ka Yesu gbü kpi ena adi ta fanü de la, de bane yi küwa kpah de.

³ Dela mere kpeke ngü de te ma je gömö Yesu Kurisito, angü Yesu Kurisito kpi teka aküwa nih gbü *siti ngü ka-nih, baka te wüh ba ta gbü *Ngari Me gügü. ⁴Fü ewü ati engu. Gbü eabata sikipi, fü Me ayia azükü engu gbü kpi, kpah baka ta te wüh ba gbü Ngari Me. ⁵Fü ah asere te-ye fi fü Petero. Fütanga ngü la, fü ah adu kpah asere te-ye fü wü *kpara ka-ye nzükpa de füh ye 'basu ne. ⁶Sidi nga ngü la, fü ah adu asere te-ye tîne fü mere bi wü gara kpara ka-ye baka kama 'buruve (500). Wü kpara la, wü gara ewü dene la fi ladü de jia wü, amba wü gara kpi eyi. ⁷Fütanga ngü la, fü ah adu asere te-ye fü *Yakobo. Fü ah adu kpah asere te-ye fü wü *mürü tima ka-ye 'buru nde.

⁸Sidi nga wü ngü la 'buru, ah du sere te-ye cu fere, angü ma nda-ra tîne baka adu ye, te wüh bi engu duu sidi nga wü di enga ni ye. ⁹Ma nda-ra baka kpara te koro tîne sidi sidi. Ngü ka-ra baka nda wü gara mürü tima ka Yesu Kurisito ne nda de. Fanü, ah ti ta fü ra angbü baka mürü tima kaka ne de. Angü te enga gina, ma to ta cinga te wü *kpara ka Yesu Kurisito fa sü. ¹⁰Amba fü Me adu awu cinga ra, fü ah adu afü ra kpara ka tima ka-ye, baka te yi ngbü ewu ra de enatikine ne. Fü engu ato wazi fere teka adi emere tima ka-ye di kpekpeke, afa nda wü gara mürü tima ka-ye ne di ka. Amba ma mere tima la de wazi ka-ra de, Me to wazi la fere me-ye, teka *züka maguma ye.

11 Te di bala, zu ngü ka Me ka-ye ngbee biringbö. Anga te ma ena amala fü yi me-ra, anga gara kpara, anga neh da, ah ka-ye fi bü de ngü biringbö.

12 Wü di enga wüna, yi fi nga ngü ne mbi mbi mbi, teka ngü ka Me te a ngbü emala fü wü kpara, gü ba, Me zükü Yesu Kurisito gbü kpi eyi ne. Te di bala, ah mere baye, te wü gara kpara esüka yi ngbü emala, gü ba, te wü kpara ka Yesu kpi la, wüh tì azükü gbü kpi nda-wü de ne? Ngü la fanü? 13 Te wü kpara tì azükü gbü kpi de la, de bane Yesu Kurisito tì ta kpah azükü de. 14 Te Yesu Kurisito ena azükü gbü kpi ta de la, de bane ngü ka Me, te a ngbü emala fü wü kpara ne, ena angbü ka-ye bü töndö ngü kükürü. Kpah bala, teka ngü ka-yi, te Yesu Kurisito ena azükü gbü kpi ta de la, de bane ngü ka Yesu Kurisito, te yi le ne, ena adi ka-ye kpah bü kükürü ngü. 15-16 Te ah ena adi ta bala, de bane, wü ngü de te a ngbü emala, teka ngü ka Me, ena adi 'buru de wu. Angü a mala, ga dene, Me zükü Yesu Kurisito gbü kpi eyi. Amba te wü kpara tì azükü gbü kpi de la, de bane, Yesu Kurisito tì ta kpah azükü gbü kpi de. 17 Te Yesu Kurisito ena azükü gbü kpi ta de la, de bane, ngü ka Yesu, te yi le gömö a ne, ena adi ta de töndö ngü kükürü. Kpah bala, de bane Yesu Kurisito tì ta kpah aküwa yi gbü *siti ngü ka-yi de. 18 Te ngü la ena adi ta bala, de bane wü kpara ka Yesu Kurisito, de te ewü kpi eyi ne, wüh ena akpi ka-wü ta fi mere badi. 19 Wü di enga wüna, te Yesu tì ta azükü nih gbü kpi de la, de bane cinga ka-

nih ena afa sü.

²⁰ Amba, ah bala de! Me zükü Yesu Kurisito gbü kpi eyi fanü fanü! Engu baka gina nguwa te kö eyi, te nih ena awu tete, ga, te wü kpara ka Me kpi la, Me ena azükü ewü kpah bala. ²¹⁻²² Ta gügü, biri kpara mere siti ngü me-ye, fü Me akina wü kpara 'buru, de wüh di ekpi teka ngü kaka la. Kpara la, ah de gina kundu nih, de iri ye *Adama. Amba enatikine, kpara biringbö mere züka ngü eyi, te Me ena azükü nih gbü kpi teka ngü kaka. Kpara la, ah de Miri ka-nih Yesu Kurisito. Nih ngbü ekpi, angü nih 'buru de kundu ye Adama. Kpah bala, te nih zu de wü kpara ka Yesu Kurisito la, nih ena azükü azükü gbü kpi kpah bakaka.

²³ Yesu Kurisito de gina kpara te zükü eyi me-ye gbü kpi. Te gara, gbü sikipi te Yesu Kurisito ena adu akoro tete füh kotö sene, Me ena azükü nih, wü kpara ka-ye, gbü kpi 'buru baka Yesu. ²⁴ Fütanga ngü la, ngü ka kotö ne ena anza. Yesu Kurisito ena afa jia wü vügü ka-ye 'buru, de wü miri gbü nguwa wü kpara füh kotö ne, kpah bete *Satana de wü kpara ka-ye 'buru. Fü Yesu adu ace wazi la fü Me, te di Wö ye. ²⁵ Angü Yesu Kurisito ena angbü miri füh wü ngü 'buru. Me ena ato wazi fefe, de ah fa jia wü vügü ka-ye di, adu ao ewü esa lö ye. ²⁶ Fü engu adu anza ngü ka kpi, teka de wü kpara kaka kpi tine de, fi mere badi. ²⁷ Dela ngü ta te wü *mürü dofo ba gbü *Ngari Me teka Yesu, gü ba, "Me ena ao wü ngü 'buru esa lölö."* Ngü te wüh ba, gü ba,

* **15:27** 15:27 Mü ena amaka ngü la gbü Ci ka wü Davidi 110:1.

“Wü ngü 'buru ena adi esa lölö,” ne, amba nih wu eyi kpo, ga, Me ti angbü esa lö Yesu nda de, angü Me de kpara, te o engu miri me-ye. ²⁸ Yesu Kurisito ena angbü füh wü ngü 'buru ba Mere Miri. Fü Me adu angbü tine me-ye miri gbü nzö Yesu, de wü ngü la 'buru. Angü engu to wazi la fü Yesu me-ye.

²⁹ Wü di enga wüna, gara ngü kpah dene te ma le amala fü yi. Yi fi nga ngü ne mbi mbi mbi. Te Me ti azükü kpara gbü kpi de la, wü kpara de te ewü za *babatiza teka wü mürü wü, de te wü kpi eyi ne, wüh ena amere baye? Dela ena adi ka-ye bü töndö ngü kükürü.

³⁰ Gara ngü kpah dene, de-a, wü *mürü tima ka Yesu, a ngbü ece te-a fü kpi, teka tima kaka, neh teka ne? Te wü kpara ti azükü gbü kpi de la, ah ena adi zu töndö ngü kükürü. ³¹ Wü di enga wüna, ma su wu de. Ma ngbü ece te-ra fü kpi bala, teka ngü ka Yesu Kurisito, kpah teka tadu te ma ngbü emaka teka ngü ka-yi. ³² Mere bi wü ngü ngbü embü ra agbü Efeso kpakine efa sü. Ma ngbü egü gü de wü vügü ka Yesu Kurisito, te ewü di baka siti wü nü ne. Ma ngbü emere bala, neh teka ne? Tekade ma maka züka ngü füh kotö ne? Ah bala de! Ma ngbü emere ngü la bala, teka ngü ka Yesu Kurisito. Amba, te Me ti azükü wü kpara gbü kpi kpah de la, tima te ma ngbü emere ne, ah ena adi ka-ye kükürü ngü. Te wü kpara ti azükü gbü kpi ta de la, ah ena areke ta areke, te nih ena agiri da nih, akoko tadu titine füh kotö ne, angü egambi, nih ena akpi ka-nih akpi fi!

³³ Yi ceka 'be, teka ngü ka wü kpara te ewü ngbü efiti yi, gü ba, "Wü kpara zükü gbü kpi de," ne. Yi mere e ale ngü ka-ewü la de. Te yi ngbü engbü de wü siti kpara de bala, wüh ena asiti fingangü ka-yi 'buru. Angü yi wu kpo, gü ba, te e biringbö zi azi esüka wü bu ye la, ah ena asiti gara wü bu ye la 'buru. ³⁴ Yi ce töndö fingangü ka-ewü la, yi ce kpah da emere wü siti ngü. Angü ma wu eyi fanü fanü, ga, wü gara kpara ladü esüka yi, te ewü le ngü ka Me de. Ngü la ena ato mere lümü fü yi.

³⁵ Wü di enga wüna, wü gara yi le ayi-ta ra, gü ba, "Wü kpara ena azükü gbü kpi, neh baye baye? Anga wüh ena adu amaka gara küte, neh baye baye?" ³⁶ Dela töndö yitangü. Yi fi nga ngü la mbi mbi mbi. Te mü ru jia e gbü tö la, küte e la ena azi ka-ye ciki agbü tö, amba mamagama ena akö ka-ye akö. Ah kpah bala teka nih, wü kpara ka Yesu. Küte nih ena akpi, fü ah azi azi. Fü Me adu azükü nih gbü kpi la, tüne gbü to küte. ³⁷ Jia e te mü ngbü eru gbü tö, ah ka-ye kü bü biringbö, anga ah de ndo, anga ah de neh ene. ³⁸ Fü Me ato wazi fü jia e la, de ah kö, fü ah aga kpah fi bü baka te Me o. Jia yara ena akö nda-ye fi bü yara. Jia ndo ena akö nda-ye fi bü ndo. ³⁹ Kpah bala, küte wü e füh kotö ne ka-ye kpikpi ye kpikpi ye. Küte wü kpara ka-ye kpah kpikpi ye. Küte wü nü ka-ye kpah kpikpi ye. Küte wü lu nda-ye kpah kpikpi ye. Küte wü si nda-ye kpah kpikpi ye. ⁴⁰ Küte wü e de füh kotö ne 'buru ka-ye kpikpi ye kpikpi ye. Kpah bala, küte wü e kpa gbü kpi ka-ye kpah kpikpi ye.

Susu, de wü ngü ka-ewü kpah 'buru 'dö kpikpi ye kpikpi ye. ⁴¹ Süsü ka ra ka-ye kpikpi ye te nda fe. Wü küfara ngbü eci nda-wü aci ndra ndra. Amba wü gara küfara ngbü eci nda-wü cu de wazi, da elofu sü efa nda wü bu wü ka.

⁴² Ngü ka-nih, wü kpara ka Yesu, te nih ena azükü gbü kpi, ena adi kpah bala. Angü Me ena adu afü küte nih, de te nih di di tütine ne, kpikpi ye. Küte nih de te nih ngbü di ne, ena akpi, fü ah azi. Amba to küte te Me ena adu ato fü nih ne, ah du kpi nda tine de. ⁴³ Küte nih de te nih di di ne, ah ka-ye küte ka cinga, ah ka-ye kpah walawala. Amba to küte, te Me ena adu ato fü nih ne, ah ena asu afa sü, fü ah angbü kpah de kpeke wazi gbü ye. ⁴⁴ Küte nih de tütine dene ne, ah de e ka füh kotö ne. Amba to küte, de te Me ena ato fü nih ne, ah ena adi de küte ka kpi.

⁴⁵ Ah baka ngü ta te wüh ba gbü *Ngari Me, gü ba dene, gina kpara te Me mere füh kotö ne, ah de kundu nih *Adama. Me o Yesu Kurisito baka e'ba'basu kundu nih, amba ngü kaka ka-ye kpikpi ye. Angü Me zükü engu gbü kpi, adu ato to küte fefe na, ah de mene küte te ti akpi nda de. Te di bala, Yesu de wazi teka aküwa wü kpara, te ewü to maguma wü fefe, angü wüh tine eyi de wü kpara gbü ngunguwa. ⁴⁶⁻⁴⁷ Gbü sikipi te Me mere kundu nih Adama, ah za ta tö, fü ah afo engu gbügbü. Amba teka Yesu Kurisito, gbü sikipi te Me zükü engu gbü kpi tete, Me to to küte fefe na, te ti akpi de. Küte nih te wüh bi nih di ne, ah ka-ye de e ka tö. Te gara, Me ena ato to küte fü nih, baka nda Yesu. ⁴⁸ Nih, wü kpara füh kotö 'buru, nih de wü kundu ye Adama. Küte nih

kpah 'buru baka nda Adama, de te Me mere gbü tō ne. Amba teka ngü ka-nih, nih nda-nih de wü kpara ka Yesu Kurisito. Te di bala, sidi nga kö nih, Me ena ato to küte fü nih, te di de küte ka kpī, kpah baka nda Yesu Kurisito. ⁴⁹ Amba titine dene, küte nih ka-ye la de küte ka kotō, baka nda Adama. Te gara, küte nih la ena adi tine de küte ka kpī, baka nda Yesu Kurisito.

⁵⁰⁻⁵³ Wü di enga wüna, dela ngü te ma ele amala fü yi. Küte nih ka kotō ne tī angbü agbü kpī nda de. Küte nih dene ena akpi akpi, fü ah azi anza ka. Sü ka Me agbü kpī tī anza nda de. Te di bala, ah le de Me to to küte, te tī anza kpah de ne, fü nih. Yi da güje yi te ngü de te ma emala ne. Angü dene ngü de te Me sere fü wü kpara te enga gina la de. Wü gara nih ladü, te ewü tī akpi la de. Angü te gara, te Yesu Kurisito ena adu akoro füh kotō ne tete, ah ena adu amaka ewü fī ezükü de jia wü. Fü Me adu afü küte ewü bü kere baka roto la, akoro di toto gbü sīkpī la. Angü gba kono ena awü, fü wü *kpara ka Yesu, de te wüh kpi eyi ne, ayia azükü gbü kpi, de to küte ewü, te tī akpi tine de. Amba teka ngü ka-nih, te nih di la ezükü ne, Me ena ato to küte fü nih kpah bala.

⁵⁴ Gbü sīkpī te Me ena ato to küte la fü nih tete, ah ena adi gegege baka ta te wüh ba gbü Ngari Me, gü ba, “Wü kpara ka Me tī akpi tine de, angü Me nza ngü ka kpi eyi fī mere badi.”† ⁵⁵ Nih tī kpah eyi abī ci te kpī, angü Yesu Kurisito fa jia kpi eyi. Wüh ba ta ci la gbü Ngari Me, gü ba,

† **15:54** 15:54 Mü ena amaka ngü la gbü buku ka Yisaya 25:8.

“Kpi, wazi mü nza eyi!
 Kpi, mü tîne de mere miri de.
 Kpi, mü tî amörö a tîne de.
 Nda-a, a tî akpi nda-a tîne de!”‡

⁵⁶ Wü kpara ngbü ekpe cürü kpi, neh teka ne?
 Ah teka ngü ka *siti ngü de? Angü wüh wu eyi,
 gü ba, Me ena ato kuru te ani, teka siti ngü ka-
 ani la. Nih wu ngü ka kuru la, neh baye baye?
 Angü wüh ba ngü la ta eyi gügü gbü *Riri ka Me.

⁵⁷ Nih gbo nga Me, angü engu tima Yesu Kurisito
 eyi, akpi, teka afa nih gbü kpi la.

⁵⁸ Te di bala, wü di enga wüna, yi rü kpekpeke,
 fü yi azoro ngü ka Me de kpa yi 'basu. Yi o
 maguma yi teka amere tima ka Yesu Kurisito.
 Angü tima de te yi ena amere la, ah tî angbü
 kükürü de. Yi ena amaka takpa ka-yi te gara,
 gbü *adu sikipi te Yesu ena adu akoro tete na.

16

*Dene ngü te ma ele amala fü yi, teka ngü ka
 mabiti jiase,*

teka wü mürü cinga agbü Yerüsalema

¹ Te yi le aro jiase, teka ale ta-ngü di te mene
 wü *kpara ka Yesu Kurisito, te ewü di de mürü
 cinga agbü Yerüsalema ne la, ah le de yi mere
 baka ta te ma mala fü wü kpara ka Yesu Kurisito,
 agbü Galatiya ne. ² Gbü wü sikipi ka Me 'buru, yi
 di engbü kötö, fü yi afi la nga wü e de te Me to
 fü yi gbü wü sikipi la. Fü yi adu aza bete jiase la,
 ao kpipi ye, teka wü mürü cinga. Tekä te ma

‡ 15:55 15:55 Mü ena amaka ngü la gbü buku ka Oseya 13:14.

ena akoro tete kpaka yi kpala la, de jiasa la di ladü nzo. Angü te yi ena akpo angbü ero e la, o ra di ladü kpala la, ah ti areke de. ³ Ah le kpah de yi fe kpeke wü kpapa, te ewü ena aza jiasa la, anü di agbü Yerüsalema. Te ah bala, te ma ena akoro tete kpaka yi kpala, ma ena aba köcökpa ato esaka wü kpapa la, de wüh nü di, wüh to fü wü kpapa ka Yesu Kurisito de agbü Yerüsalema de kpala ne. ⁴ Amba te ah ti kpah fü ra anü mini la, ma ena adu ale kaje tundu de ewü.

Dene ngü ka ndoro ka-a

⁵ Wü di enga wüna, ma ele anü aceka yi kpala. Amba ah le ta de ma fü to agbü Makedoniya feke, teka agü jia ra te wü *kpapa ka Yesu de kpala. ⁶ Sidi nga ngü la, fü ra adu akoro angbü mba kpaka yi kpala teka bi sikipi. Anga karanga ena anza te ra kpaka yi sela? Ma wu la de. Angü ah le de yi le ta-ngü te ra, te ma ena ayia anü agbü wü gara sü tete, anga ah ena adi neh lö sü lö ya? Ma wu kpah de. ⁷ Te ma ena akoro kpaka yi kpala titine la, ma ena ara mba sikipi 'dongoni, baka rara ka Me* 'basu, anga bata. Dela, ah ti de. Te ah 'be gbü jia Me la, ma ngbü ele teka ara mba kpaka yi sela teka bi sikipi. ⁸ Ma le angbü gbü Efeso sene zalü akoro gbü sikipi ka *Petekosita, sikipi ta te *Nzila Wazi Me koro tete. ⁹ Kükürü de, angü Me ü kaje eyi fere, teka de ma mere tima ka-ni sene kpekpeke. Amba wü vügü ka-nih kpah ladü kpakine. ¹⁰ Ma ena atima Timoteyo kpaka yi kpala titine. Te engu koro eyi kpaka yi

* **16:7** 16:7 Rara ka Me, te wüh mala nganga na ne, ah de poso anga izibuwa.

kpala la, yi za engu gbü mürü de züka maguma yi. Angü engu de kpapa te ngbü emere tima ka Yesu Kurisito kpekpeke kpah baka ra. Yi mere e ato cinga tete na de. ¹¹ Yi mere e akpa ngü kaka kpah de. Yi mere ngü fefe na 'be, teka de engu du kpaka ra kpakine de gu maguma. Angü a ena angbü kpakine da ecı nganga, de wü gara wü di engu ni nih.

¹² Teka ngü ka engu ni nih, Apolo, ma mala ngü fefe na eyi kpekpeke, de engu yia kere, ah nü aceka yi kpala. Amba ngü la ti te nga jijia na de. Engu ena adu akoro kpaka yi kpala sidi, te engu maka züka sikipi eyi la.

Dene adu ngü ka-ra

¹³ Wü di engu wüna, yi ceka 'be. Yi zoro ngü ka Yesu Kurisito de kpa yi 'basu. Yi kpe cürü de. Yi rü kpekpeke. ¹⁴ Yi di emere wü ngü ka-yi 'buru, da ele te-ye ale.

¹⁵ Yi wu Setefanü de wü kpapa gba ye 'buru kpo. Wüh de gina wü kpapa gbü sü ka-yi kpala,† te ewü to maguma wü fü Miri Yesu. Fü ewü ato te-wü kpah 'buru teka adi ele ta-ngü te wü *kpapa ka Miri Yesu. Wü di engu wüna, ma ngbü emala ngü ne fü yi kpekpeke, gü ba, ¹⁶ ah le de yi di eje ngü gömö wü Setefanü, kpah gömö mene wü kpapa, te ewü to te-wü teka adi emere tima ka Yesu kpekpeke, baka wü Setefanü ne. ¹⁷ Ta te wü Setefanü, Forotünatü bete Akayakasi koro tete na kpakine ne, ma ngbü ta de tadu da egbo nga ewü. Angü ah ngbü ge baka te ma

† **16:15** 16:15 İri nga nzö sü ka wü Korinito la, ah de Akaya.

wu yi, wü kpara ka Korīnito, ta eyi 'buru la. ¹⁸ Wüh to wazi fere, kpah baka te ewü ngbü eto fü yi ne. Te di bala, ah reke fa sü, te yi ena adi ecu ngü wü kpara de bala, angü wüh de kpeke wü kpara gbü tima ka Yesu.

¹⁹ Wü *kpara ka Yesu Kurisito agbü Asiya kpakine ne to mandī fü yi fala de. Akuwila ake Pīrisīla to mandī fü yi kpekpeke de irī Miri Yesu Kurisito, kpah de wü kpara ka Yesu Kurisito te ewü ngbü ebite te-wü agba wü Akuwila ne. ²⁰ Wü di enga ni yi 'buru guvu Yesu Kurisito to mandī fü yi. Yi faka te-yi esüka yi da ra.

²¹ Dene mandī ka-ra, Pawülü, te ma ba cu mera de kpa ra fü yi. ²² Teka mene wü kpara, de te ewü le ngü ka Miri Yesu de ne, ah le de Me to kuru te ewü. Wayi, Miri Yesu, mü du edu, mü koro füh kotö ne kere! ²³ Ah le de Miri Yesu ngbü de yi, de ah to wazi fü yi, de *züka maguma ye. ²⁴ Ma le yi eyi 'buru de maguma ra biringbö, teka ngü ka Yesu Kurisito. Dela adu ngü ka-ra, Pawülü. Ah rü baka e dela.

**To Ngü Mürü ka Me bete Gina Ngü (S Sudan)
Mündü: To Ngü Mürü ka Me bete Gina Ngü (S
Sudan) New Testament+**

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Mündü)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

9787304f-bc80-5421-9b63-c767eb819b6f